ſi velit, & maxime ſi parvæ quantitati aquæ adhuc innatet particula hoſtiæ, retineat hæc in calice, & affundat vinum pro nova conſecratione; quod ſi multum aquæ ſupereſſet, poteſt partem effundere in dictum vas mundum, & cum aliqua aqua retinere partem hoſtiæ in calice, ac effundere vinum conſecrandum.

545 §. 2. Putant multi cum S. Th. *q. 83. a. 6. ad* 4. in eo caſu iterum conſecrandam eſſe novam hoſtiam, incipiendo a verbis: *Qui pridie quam pateretur*, eſtque conſultius, ſaltem ſi celebretur privatim, nam cum ſpecies panis ſint ſumptæ, non videntur amplius poſſe conficere unum Sacramentum cum ſpeciebus vini, quod necdum fuit poſitum in altari, nec ſimul oblatum eſt. E contra Scot. Nav. Suar. Con. Laym. Dicaſt. Averſ. *q.* 11. *ſ.* 16. §. *Octavo*, Tamb. *de Comm. c.* 2. *n.* 31. Gob. *in Exp. t.* 3. *a n.* 770. Lohn. *de Sacr. p.* 2. *tit.* 35. aliique plures quam 40. graviſſimi Auctores cum Paſq. *q.* 299. volunt tum offerri ſolum calicem, & conſecrari, incipiendo a verbis *Simili modo*, quia *c. Paſtoralis*, *& c. Presbyter*, de Sacramentis non iterandis dicunt duo Pontifices in talibus non eſſe aliquid iterandum, ſed caute ſupplendum, quod incaute fuerat prætermiſſum. Quod *Conf.* nam aliter non diceretur compleri Sacrificium inceptum, ſed aliud integrum de novo poni. Et utramque ſententiam, ſi in publico celebretur, approbat Rubrica Miſſalis.

546 §. 3. Quod attinet ad vinum aliquantum aceſcens, adhiberi poteſt ſine ullo ſcrupulo, inquit Gob. *n.* 54. poſt *Suar.* eſt enim reipſa vinum, & praxis habet, ut etiam a viris probis, & doctis adhibeatur, præſertim ruri. Si tamen eſſet ita acidum, ut prudenter dubitaretur, an eſſet acetum, tenendum eſſet, quod dixi *n.* 535.

547 *Q. 79. Quomodo Miſſa aliquando ſit per alium complenda?* R. §. 1. Quando celebrans ita infirmatur, ut pergere nequeat quamvis Canon ſit inceptus, imo & forma primæ conſecrationis, ſi hæc necdum abſoluta ſit, nihil debet per alium ſuppleri, quia nulla pars Sacrificii adhuc poſita eſt, S. Th. Paſq. *q.* 324. Averſa *q.* 11. *ſ.* 16. §. *Quare*, contra multos alios. Si vero conſecravit ſaltem unam ſpeciem, alius ſi adſit jejunus, aut in defectu etiam non jejunus Sacerdos, ſupplere debet, ne Sacrificium ſine altera conſecratione vel ſumptione maneat ſubſtantialiter incompletum.

548 §. 2. Si celebrans deficiat poſt ſumptionem utriuſque ſpeciei, nihil eſt ſupplendum, quia expleta eſt tota ſubſtantia Sacrificii. Si deficiat poſt ſumptionem ſolius Corporis Chriſti, *Bon.* putat nihil opus ſuppleri, ſed calicem poſtea poſſe ſumi in alia Miſſa, quia videtur eſſentialiter poſita ſubſtantia Sacrificii: ſed alii cum Averſ. *ſupr.* & Paſq. *q.* 325. melius contradicunt, quia de ſubſtantia Sacrificii eſt etiam utraque ſumptio.

549 §. 3. Omnes etiam excommunicati, & irregulares, ſi alii deſint, tenentur hic ſupplere, quando poſſunt ſine graviſſimo incommodo, quia videtur eſſe minor irreverentia, quam non compleri Sacrificium, Paſq. *q.* 330. contra Herinq. Sot. Sa, & *alios*. Hinc Tamb. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 8. §. 1. *n.* 2. dicit quærendum eſſe, qui etiam poſt ſex vel ſeptem horas ſuppleat. E contra Gob. *in Exp. t.* 3. *n.* 806. putat non eſſe diutius quærendum quam per unam circiter horam, & conſentit Paſq. *q.* 328. dicens non longum tempus debere interceſſiſſe, ſed requiri unum tempus morale, alioqui cenſendum non eſſe unum Sacrificium. Unde quia Sa, *v. Miſſa n.* 38. docuerat etiam ſequenti die eſſe ab alio peragendum, ubi prior deſierat, & ſic complendum Sacrificium, hoc correxit Magiſter ſacri Palatii recte volens ſequenti die ſumi in alia Miſſa, quod ſupereſſet, quia peracta actio tota heſternæ Miſſæ, nec cenſeretur eſſe idem Sacrificium; poteſtque de hoc videri Henao Parergo 20.

550 §. 4. Secundum Paſq. *q.* 332. obligatur ſupplere etiam exiſtens in peccato mortali, de quo conteri non poſſet, putat enim minorem eſſe irreverentiam Sacrificium fieri vel ſumi in mortali, quam relinqui imperfectum.

551 §. 5. Si Epiſcopus ordinans Sacerdotes deficiat poſt conſecrationem ſolius panis, nec haberi poſſit alius Epiſcopus, ſecundum Amicum, & Henao *a n.* 1791. poſſet alius veteranus Sacerdos ſubſtitui, & præire Neo-presbyteris in conſecratione calicis, ne turbentur vel errent. Si autem Epiſcopus deficeret poſt conſecrationem utriuſque ſpeciei, poſſent ſoli Neo-presbyteri peragere, uno illorum poſtea ad aram ſumente utramque ſpeciem, Dian. *p.* 8. *t.* 1. R. 44. Averſ. *q.* 10. *ſ.* 2. §. *Sic ergo*. Alius antem Epiſcopus deberet illis imponere manum pro accipienda poteſtate abſolvendi a peccatis.

552 §. 6. Si Sacerdos in infirmitatem lapſus poſſet ſumpto, v. g. juſculo ad vires revocari, melius eſſet hoc fieri, & ab eo etiam non jejuno compleri Sacrificium, quam ſubſtitui alium, quamvis jejunum: præceptum enim ut ſit idem, qui incipit & perficit, prævalet præcepto jejunii, Gob. *ſupra*.

553 §. 7. Si dubium ſit, an prior Sacerdos aliquid conſecrarit, poteſt conſecrari nova materia abſolute, & prior ſub conditione, uti habent S. Th. Sot. Silv. Bonac. Dicunt tamen Dic. Quart. Paſq. *q.* 326. melius eſſe ſolam priorem ſub conditione conſecrari.

554 §. 8. Convenit, ut Sacerdos ſupplens ſecundam conſecrationem faciat intentionem ſecundum intentionem illius, qui defecit, cum enim Sacrificium ex parte ſit poſitum ex illa intentione, quæ mutari non poteſt, congruum eſt, ut ex eadem compleatur. Si tamen ſupplens abſolute vellet aliam intentionem, recte docent Averſa §. *Debitis*, & Spor. *n.* 449. hujus intentionem prævalituram, quia effectus non confertur, niſi expletum ſit Sacrificium, & ſicuti ſi Sacerdos deficiens mutaſſet intentionem ante conſecrationem calicis, poſterior intentio prævaluiſſet, ita etiam prævalet intentio ſupplentis.

555 §. 9. Poteſt dari, attamen non eſt obligatio dandi partem hoſtiæ conſecratæ Sacerdoti, qui defecit. Si tamen deeſſet alia hoſtia, & muniri deberet viatico, danda illi eſſet pars, Paſq. *q.* 334.

556 *Q. 80 Quid agendum ſit, ſi vinum vel Sanguis congeletur, aut non congeletur?* R. §. 1. Vinum congelatum neceſſario debet ſolvi, priuſquam conſecretur, nam aliqui putant eſſe materiam dubiam, uti habet Buſemb. relatus *p.* 1. *n.* 434. Solvi autem poteſt complectendo calicem manibus, vel ignem aut calidos pannos applicando.

557 §. 2. Si apud Græcos ſacer Sanguis congeletur, facile ſolvitur, nam Græci infundunt calici aquam ferventem immediate ante Communionem, ut ſignificent cum ſanguine e latere Chriſti morientis fluxiſſe aquam naturalem, uti refert Arcud. *l.* 3. *c.* 39. id autem illicitum eſt apud Latinos: hinc ſolvi debet, ut dictum eſt de vino, aut etiam ſolvi poteſt digito. Improbant autem Suar. & Gob. *in Exp. tr.* 3. *n.* 55. tanquam irreverentiam, ſi ſolvatur halitu.

§. 3. Ne fiat congelatio, poteſt calidum ferrum, ſilex vel 558
globus æneus mundo linteo involutus imponi calici uſque ad infuſionem vini, ut ſic calefiat totus, Gob. *in app. ad n.* 65. Commodius tamen eſt carbones accenſos ad latus corporalis admovere, & quandoque illis obvertere calicem.

Q. 81. Quid adhuc circa celebrationem Miſſæ ſit obſervandum? 559
R. ſeqq. §. 1. Sa ait Miſſam celebrari debere cum A. B. C. D. ideſt, Alte, Breviter, Clare, Devote: quas omnes particulas recte explicat Gob. *in Exp. t.* 3. *n.* 313. Addit *Gav.* debere celebrari etiam cum E, id eſt, exacte ſecundum Rubricas. Quoad brevitatem attinet, Synodus Colonienſis anno 1662. p. 91. vult mediam horam impendi Miſſæ privatæ. Pro Sacerdotibus Soc. JESU, P. *Mutius* 20. Mart. 1628. declaravit impendendam eſſe mediam horam ad altare, ideſt, a formatione crucis in Introitu uſque ad finem ultimi Evangelii. Sane valde indecorum eſt feſtinare in Sacrificio, nam feſtinans ſignificat, ac ſi cenſeret perditum vel minus bene collocatum tempus, quod ponitur ad aram, cum tamen ſæpe ante vel poſt Sacrificium longas horas det otio aut inutilibus fabulis. Si aliquando cauſa eſſet ſolito citius celebrandi, cavendum, ne populus advertat, quod feſtinetur, ſed debet publica plene enuntiari cum gravitate, & tarditate; lucrum autem temporis potius quærendum eſt ſub utroque *Memento* vel ſub aliis, quæ ſecreto dicuntur, omittendo privatas devotiones, & non ſiſtendo inter actiones. Vaniſſimum autem eſſet quærere gloriam in legenda celeriter Miſſa. Pro formanda ante Miſſam intentione ſecundum quadruplex genus Sacrificii, utiliſſime legetur Card. Bona *de Miſſ. c.* 4. §. 6. 8. *& ſeqq.* Et cum S. Bonav. *de purit. conſ. c.* 9. putet Sacerdotem obligari ad rememorandam Chriſti paſſionem. Bona §. 13. tradit praxim illius rememorationis, & §. 14. addit devotas orationes pro diſpoſitione ad Miſſam.

§. 2. Urb. VIII. Conſt. 161. & Synodus Colon. pag. 88. pro- 560
hibent, ne ullus Clericus, vel laicus ante Miſſam vel communionem ſumat tabacum naſale, ſi autem tabacum traheretur fumo, adhuc magis dedeceret, uti notant Auctores cum Buſemb. relato *p.* 1. *n.* 550. & multo maxime dedeceret, ſi maſticaretur. An vero tunc frangeretur jejunium, dictum eſt de illo *n.* 550. *&* 569. (1)

* (1) *Vide Benedictum XIV.* de Syn. Diœc. l. 7. c. 63.

§. 3. Guttæ ad infuſionem vini & aquæ calici inſperſæ abſter- 561
guntur purificatorio, vel calix circumagitur, ut cum reliquo vino continuentur. *Gav. Lohn.* Si tamen utrumque negligatur, nullum eſt peccatum, inquit Tamb. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 1. §. 3. *n.* 29. Neque convenit, ut illa abſterſio fiat immediate ante conſecrationem, *Tamb.* Cum autem celebrans lavat manus, interea dum abſtergit & decurrit pſalmum *Lavabo*, corpus & vultus vertitur verſus medium altaris.

§. 4. Epiſcopus, qui in canone nominatur, eſt Epiſcopus ce- 562
lebrantis, ut habet praxis & communius tenent Auctores apud Lohn. *p.* 2. *t.* 21. *n.* 4. quamvis Arnaud. Gav. & Gob. *n.* 749. dicant a S. Cong. declaratum eſſe, quod nominandus ſit Epiſcopus loci, in quo celebratur & non præciſe celebrantis, de illa enim declaratione non ſcitur authentice. Praxim bonam faciendi *Memento* pro vivis & defunctis tradit *Bona* ſupra §. 7.

§. 5. Patena (2) poſt *Pater noſter* ſuppoſita hoſtiæ non depo- 563
nitur in medio altaris, ubi jacuit hoſtia, ſed ad latus dextrum, ne particulæ in altari relictæ exterius patenæ adhæreant, hoſtia autem relinquitur ad latus ſiniſtrum patenæ, ut immineat eidem loco, in quo ante jacuit, ſic enim poſtea etiam facilius ex illa tantum parte patenæ colliguntur particulæ, niſi forte longius tranſilirent.

* (2) *Conſule Decreta* 175. *&* 473. *ſub num.* 2055. *Aliqua*
* *invenies ad uſum Patenæ accommodata.*

§. 6. Fractio hoſtiæ ante *Agnus Dei*, commodiſſime fit, ſi a 564
parte ſuperiore uſque ad inferiorem prius inducatur plica, quam poſtea ſequitur facilis diſtractio. Poſtquam autem dextera depoſuiſti partem mediam, decerpis a parte inferiore quam tenet ſiniſtra, particulam, quæ calici immittitur.

§. 7. Hoſtia ſumpta parum relinqui debet in lingua, ut af- 565
fluente ſaliva humectetur, alioquin facile allidit, & adhæret palato. Quod ſi fiat, debet paulatim revelli lingua vel vino ſumpto, non autem digito.

§. 8. Lohn. *tit.* 25. vult calicem ebibendum apprehendi infra 566
nodum, uti rubrica habet. *Gav. & Bauldrius* explicant de apprehenſione in nodo ipſo.

§. 9. Si particula hoſtiæ adhæſerit calici, decentius eſt, ut cum in- 567
fuſo vino adducatur, quam ut digito attrahatur ad labium calicis.

§. 10. Melius eſt, ut ſacer Sanguis uno hauſtu ſumatur calice 568
paulo diutius retento ad os. Et decens eſt, ut vinum pro purificatione ſit ejuſdem quantitatis, cujus erant ſacræ ſpecies. Si autem ſit minoris quantitatis, calix inflexus debet ſemel aut bis circumagi, ut abluatur pars calicis ſacris ſpeciebus tincta. Et tum debet hoc vinum eadem parte calicis ſumi, qua ſacer Sanguis ſumptus eſt. Purificatio ſemel, ablutio ad ſummum bis hauriri debet. Indecorum eſt ita ſugere calicem, ut populus audiat.

§. 11. Quando calix extenditur ad Miniſtrum pro accipiendo vino 569
purificationis, debet teneri in aere ſupra altare, & non deponi in altari, ſi tamen Miniſter ſit nimis parvus, poteſt extra altare teneri.

§. 12. Miſſale ſecundum *Gav.* clauditur manu dextera, ita ut clauſura reſpiciat ſiniſtram. Alii volunt clauſuram ſemper verti ad medium altaris, ſed cum Rubrica neutrum præſcribat, uti nec in multis antecedentibus, hinc liberum eſt facere, prout voles.

§. 13. In fine benedicturus populo coram Epiſcopo habente juriſdictionem loci inclinat huic caput, quaſi licentiam petens, & poſtea benedicit populo ab ea parte, in qua non eſt Epiſcopus, qui ſi ſit in medio, celebrans benedicit ſtantibus ad latus Evangelii. Si Venerabile ſit expoſitum, dicto, *Omnipotens Deus*, genuflectit, & ſe retrahit ad latus Evangelii, ibique benedicit populo, & non perficit circulum, nec iterum genuflectit, ſed converſus inchoat ultimum Evangelium.

572 §. 14. Si celebrans ad ultimum Evangelium non utatur libro, vel tabella, tum ſignat altare, & poſtea ſe in fronte, ore & pectore. Si Venerabile ſit expoſitum, non ſignat altare, cum illud jam benedicatur per Auctorem omnis benedictionis in altari expoſitum, ſed ſignat aliquid aliud, v. g. pulvinar, Gav. Lohn. *tit.* 30.

573 §. 15. In fine Evangelii S. Joannis ad *Verbum Caro factum eſt*, ſemper genuflectitur ad cornu altaris, nec debet celebrans convertere ſe ad medium, quamvis Venerabile eſſet expoſitum, *Lohn.* & alii contra *Arnaud.*

574 §. 6. Si ante vel poſt Miſſam, aut alias ſit exponendum vel reponendum Venerabile, ad *Panem de cælo*, ſemper additur *alleluja*; preterquam a Septuageſima ad Sabbatum Sanctum. S. Cong. 23. Febr. 1666. (1)

* (1) *Fictitium Decretum, aut ſi extat, huic certe derogatum*
* *eſt a S. C. 5. Julii 1698. apud Meratium T.* 1. in Ind. De-
* cr. 523. *his verbis:* in expoſitione, & depoſitione SS. Sacra-
* menti, etiam cauſſa devotionis non eſt addendum *Alleluja* ad
* Verſ. *Panem de Cælo.*

575 §. 17. Sacerdos regreſſus ad locum, in quo ſe in ſacriſtia induit, habens impoſitum biretum inclinat caput Cruci, quod ſimiliter fiat ante egreſſum e ſacriſtia ad altare. Ubi commoditas alia non eſt, poſſunt paramenta deponi in loco Evangelii, ibique poteſt Sacerdos ſe illis induere, ſed non in medio, quia hoc ſolis Epiſcopis convenit.

576 §. 18. Poſſe aliquem ex aliqua ſaltem cauſa, ſtatim poſtquam communicavit comedere aut bibere, dixi *in p.* 1. *n.* 559. quo magis valet de illo, qui Miſſam legit, cui jam ſatis diu præceſſerit communio, & ſpecies cum Miſſa fortaſſe deſinant ſecundum ibidem dicta *n.* 476. Videri poteſt etiam Henao *n.* 1649.

Hic addo ritum ubique a Soc. JESU obſervandum ex Decreto Congregationis Generalis XV. anno 1706. 1. In feſto S. P. N. Ignatii fit officium primæ claſſis, & primæ lectiones dicuntur de communi, *Juſtus ſi morte*. 2. In feſto S. Franc. Xaverii fit officium 2. claſſis, & primæ lectiones ut in feſto S. Ignatii. 3. In feſto S. Franc. Borgiæ officium 2. claſſis, primæ lectiones de communi, *Beatus vir*; Miſſa, *Os juſti*, de communi, & ſolum Evangelium de communi Abbatum. 4. In feſto SS. Martyrum Pauli, Joannis, & Jacobi, officium duplicis majoris, & totum, etiam in 1. Nocturno, de communi plurimorum Martyrum in 1. ordine. Miſſa, *Salus autem Juſtorum:* Evangelium ex 1. Miſſa, *Cum audieritis*; non dicitur *Credo*, niſi ubi eſt inſignis reliquia vel populi concurſus cum ſolemniori Miſſa. 5. In feſto S. Aloyſii Gonzagæ (præterquam in ditione Mantuana) officium duplicis majoris (2), totum de communi, etiam in 1. Nocturno, ut in 1. ordine. Miſſa, *Os juſti*, ſine *Credo*, niſi ubi eſt inſignis Reliquia vel populi concurſus cum ſolemniori Miſſa. 6. In feſto S. Stanislai Koſthæ officium eodem ritu (3) (præterquam in Polonia, & Lithuania, ubi fit etiam octava) & totum de 1. ordine ejuſdem communis, excepto Evangelio, quod ſumitur ex ſecundo, nempe, *Nolite timere puſillus grex*; Miſſa, *Juſtus ut palma*, ſine *Credo*, niſi ubi eſt inſignis Reliquia vel populi concurſus cum ſolemniori Miſſa. 7. Octava fit de SS. Ignatio, Franc. Xaverio, & Franc. Borgia. Eſtque Octavarium Neapoli (4) impreſſum anno 1696. quo poſſunt Noſtri libere uti, etiam per annum, cum ſit conforme octavario a S. Rituum Congregatione approbato. 8. Pro commemoratione omnium in Societate Defunctorum, Miſſa prima, ut in Commemoratione omnium Fidelium Defunctorum, omiſſo dumtaxat in oratione verbo, *Famularumque*.

Ex conceſſione SS. D. N. Clementis XI. agimus 14. Jan. de SS. nomine JESU ſub ritu 2. claſſis.

(2) * *Nunc eſt Duplex ſecundæ claſſis cum peculiaribus lectio-*
* *nibus, & peculiari item octava.*

* (3) *Ita plane nunc eſt, nam etiam officium S. Stanislai eſt*
* *Duplex ſecundæ Claſſis cum Octava.*

* (4) *Uberius eſt impreſſum Parmæ* 1720. *ex quo hæc adde.*
* *I. Officium SS. Martyrum Japonenſium habet lectiones proprias*
* *in ſecundo Nocturno. II. Officium S. Joannis Franciſci Regis*
* *ſub ritu duplici majore cum propriis lectionibus in ſecundo*
* *Nocturno. III. Officium S. Joannis Nepomuceni* 16. *Maji ſub*
* *ritu duplici. IV. Officium S. Urſulæ, & ſociarum ſub ritu*
* *item duplici.*

577 *Q. 82. Quomodo poſſit aliquis diſcere accurate legere Miſſam?* R. Pro hoc neceſſe eſt attente legere Rubricas, & initio ad illas in praxi ſollicite ſe attinere; ſi enim quis in principio negligat quando eſt Neo-presbyter, nunquam diſcet, & prout male aſſueſcet, ſemper male leget. Multum etiam juvabit legere vel Lohn. *de Miſſa p.* 6. *tit.* 14. vel alium libellum, cui titulus, *Methodus ſacrum Miſſæ ſacrificium celebrandi Romano ritu*, (5) ubi Miſſam ponunt ad longum, cum annotatione obſervandorum circa ritus ſingulos. Neque cenſeri debet has eſſe minutias parvi momenti, cum ſingula ſuam ſignificationem habeant, & plurimum conferant ad decorem ac reverentiam tanto Myſterio debitam.

* (5) *Non omittendus Gavantus cum Meratii additionibus Ro-*
* *mæ primum, tum Venetiis recuſus* 1744. *ac Benedicti XIV. pre-*
* *tioſus Tractatus de Sacrificio Miſſæ. Inſigne eiam, ſed paucis*
* *notum, P. Joannis Baptiſtæ Scortiæ Soc. Jeſu opus de Sacrificio*
* *Miſſæ in quatuor libros tributum, ac Lugduni editum* 1617.
* *quod utinam aliquot adnotationibus illuſtratum Typographus*
* *quiſpiam in Italia iterum emittat!*

TRACTATUS IV.

De Sacramento Pœnitentiæ.

PŒnitentia ſæpe ſumitur pro virtute, quæ movet ad dolen- 578
dum de peccato, quatenus reddit averſum, & frangit pacem cum Deo; adeoque objectum formale motivum virtutis Pœnitentiæ, in probabili ſententia, eſt honeſtas in eo relucens, quod is, qui Deum offendit, quærat eum placare, ſive pacem cum eo reſtituere ac impoſterum conſervare. Et de hac Pœnitentiæ virtute pluribus agunt Scholaſtici; nos hic de Sacramento agimus: De actibus tamen contritionis, attritionis, propoſiti, emendationis, &c. qui poſſunt ſaltem partialiter imperari ex motivo virtutis Pœnitentiæ, etiam agemus, in quantum illi ſunt partes vel requiſita ad Sacramentum Pœnitentiæ.

CAPUT PRIMUM.

De eſſentia Sacramenti Pœnitentiæ.

DUBIUM I.

Quæ ſit ejus materia, & forma?

„ REſp. Materia remota, & neceſſaria, eſt omne peccatum 579
„ mortale poſt Baptiſmum commiſſum, & non confeſſum. „ Materia ſufficiens, etſi non neceſſaria, eſt omne veniale poſt „ Baptiſmum commiſſum, vel etiam mortale, alias rite confeſſum. Materia proxima ſunt actus pœnitentis, contritio, confeſſio, & ſatisfactio, quarum ultima eſt integralis tantum, „ (ut patet in infirmo, quia ſi ratione deſtituatur, ſolet abſolvi abſque ſatisfactione) quæ priores ſunt eſſentiales, ut „ communiter docetur contra *Scotum*, qui totam eſſentiam ponit in abſolutione. Porro peccata ſunt tantum materia circa „ quam; actus vero pœnitentis, materia ex qua: Laym. *l.* 5. „ *t.* 6. *c.* 4. ex communi. *Unde reſolves*

„ I. Etſi peccatum mortale remiſſum quomodocumque ſit, „ teneris tamen confiteri, ſi non feciſti, Trid. *ſeſſ.* 14. *c.* 15.

„ II. Omitti poſſunt venialia, vel omnia, vel aliqua, item „ mortalia ſemel rite confeſſa, v. g. in Confeſſione generali, „ ut docent Dian. *p.* 3. *t.* 4. *R.* 56. Lug. *d.* 16. *n.* 46. contra Victoriam, *Ledeſm.* & alios. In qua etiam non eſſe neceſſarium „ addere peccato mortali, quod poſt ultimam aonfeſſionem ſit „ commiſſum, docent Bon. *d.* 5. *q.* 5. *ſ.* 2. *p.* 2. Dian. *t.* 2. *tr.* 4. „ *R.* 62. *& t.* 6. *R.* 65. Lug. *n.* 47. ex Sanch. & Con. quod eſt probabile; niſi circumſtantia aliqua, v. g. ſpeciem mutans, vel „ reſervatio caſus, vel proxima peccandi occaſio, aliquod requirat, & Pœnitentia ſufficiens imponatur, Lug. Tamb. *de exp.* „ *conf. l.* 2. *c.* 1. Tutius tamen eſt nova ab antiquis ſecernere.

„ III. Ponenda ſemper eſt materia certa, qualem eſſe negat „ Sancius *in ſel. d.* 7. apud Dian. *p.* 3. *t.* 4. *R.* 52. quod quis non „ reſponderit divinis inſpirationibus; non fecerit bonum, quod „ potuit, & ſimiles imperfectiones. In quibus tamen exponendis, non tenetur Confeſſarius impedire pœnitentem, ut docet Lugo *n.* 103. contra Sancium. Quod ſi haberi certa non „ poſſit, pro ratione dubii danda eſt abſolutio; ut ſub dubio, „ ſi materia prorſus dubia ſit; vel abſoluta, ſi certa videatur. „ Ita Suar. Laym. *c.* 3. & alii commun.

„ Reſp. II. Forma Sacramenti Pœnitentiæ ſunt verba abſolutionis: EGO TE ABSOLVO A PECCATIS TUIS (ubi „ licet de eſſentia tantum ſit, ABSOLVO TE; debent tamen addi reliqua, præſertim in articulo mortis, ſecundum quoſdam „ ſub mortali, ſecundum alios ſub veniali, ut *v. Granad.*) voce „ prolata in præſentem; abſentem enim Clem. VIII. abſolvi prohibuit, ſub pœna excommunicationis. *Unde reſolves*

„ I. Invalidum eſt abſolvere nutu, ſigno, aut ſcripto: item „ abſolvere abſentem; quod docuit *Alenſis*, *Medin.* & alii, ſed „ vetitum nunc, ut modo dictum.

„ II. Valida eſt abſolutio, ſi reverentiæ cauſa dicas: Abſolvo „ dominationem, excellentiam, vel majeſtatem veſtram &c. quia „ non mutatur eſſentialiter, & ſunt verba æquivalentia, Averſ. „ v. ſupra *t.* 1. *c.* 1. *d.* 2. Non valet autem, ſi dicas; Abſolvat te „ Deus, vel abſolvat te Chriſtus, Averſa *q.* 12. *ſ.* 2.

„ III. Orationes præviæ, & ſubſequentes formam, ut, *Miſereatur tui, &c.* & *Paſsio Domini, &c.* quæ ſecundum *Trid.* „ laudabiliter adduntur, non ſunt neceſſitatis; & ex cauſa rationabili omitti poſſunt, v. g. ſi breves ſint confeſſiones, vel „ multi confitentes (ut Dian. *p.* 3. *t.* 4. *R.* 97. tunc enim ſufficit dicere, *Abſolvo te a peccatis tuis in nomine, &c.*) vel ſi „ timeatur cenſura, *Abſolvo te a vinculo excommunicationis; deinde a peccatis, &c. v. Sa V. Abſolutio.*

„ IV. Elevatio manus, ejuſque impoſitio in caput, item formatio Crucis, eſt libera, etſi debeat ſervari conſuetudo, „ Laym. *c.* 5. ubi idem dicit de aperitione capitis. Forma autem „ Clementis VIII. ut tradit Sa, & Rituale Romanum eſt hæc, „ qua ut omnes utantur, ſuadet Paulus V. ideoque omnibus tenenda memoriter: *Miſereatur tui omnipotens Deus, & dimiſſis peccatis tuis perducat te ad vitam æternam, Amen.* Deinde „ elevata manu pergit: *Indulgentiam, abſolutionem, & remiſſionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens, & miſericors* „ *Dominus, Amen. Dominus noſter JESUS Chriſtus te abſolvat,* „ *& Ego auctoritate ipſius, te abſolvo ab omni vinculo excommunicationis, ſuſpenſionis* (quæ vox circa laicos omittatur) *&* „ *interdicti, in quantum poſſum, & tu indiges. Deinde ego te* „ *abſolvo a peccatis tuis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen. Paſsio Domini noſtri JESU Chriſti, merita* „ *B. V. & omnium SS. & quidquid boni feceris, & mali ſuſtinueris, ſit tibi in remiſſionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ, Amen.*

ADDENDA.

QUæſt. 83. Quid hic prænotandum? R. ſeqq. §. 1. Hoc Sa- 580
cramentum varie appellatur a SS. PP. nempe ſecundus Baptiſmus; ſecunda poſt naufragium tabula; Sacramentum reconciliationis, abſolutionis, confeſſionis; græ-

ſcob. *n.* 27. dicunt certum, Mendo n. 1. dicit certiſſimum, quia in hoc caſu certo poſſidet præceptum confeſſionis, cum prudenter judicare non poſſis eſſe illi ſatisfactum, debito autem illius certo non ſatisfit per ſolutionem dubiam, & improbabilem. Et qui contrarium videntur tenere, intelligendi ſunt de homine, qui prudenter præſumitur eſſe confeſſus.

606 §. 9. Si negative dubites, an peccaris mortaliter, te teneri confiteri docent Catech. Romanus *de Pœn. c.* 9. S. Thom. *in* 4. *diſt.* 21. *q.* 2. *art.* 3. *ad* 3. aliique Auctores graviſſimi, & prope innumeri, quorum 40. recenſet & ſequitur Sanch. *in Decal. l.* 1. *c.* 10. *n.* 66. Addunt alios Averſa *q.* 10. *ſect.* 3. Schild. *tr.* 6. *n.* 42. Mendo *nu.* 5. Sequitur etiam Dicaſt. ſupra. Et id certum eſſe dicunt plerique cum Gormaz. a *n.* 165. E contra abſolute negant te teneri Todtſ. *q.* 98. §. 2. Stoz. *a n.* 165. Caram. *in Theol. fund. n.* 1321. *& alii.* Idem negant Con. *n.* 99. & P. Marchant. *tom.* 1. *tr.* 4. *tit.* 6. *q.* 4. ſi dubites, an aliquando commiſeris, quod Leſſius *in Auctar. v. Confeſs. caſu* 9. *n.* 10. etiam dicit eſſe probabile: ſed hi auctores addunt, ſi ſcias te aliquid commiſiſse, & negative dubites, an ſit mortale an veniale, te teneri confiteri; in hoc tamen non videntur conſequenter loqui, uti recte Lugo *n.* 61. Arr. *n.* 27. Mendo *n.* 42. Boſco *n.* 102. nam mortale manet dubium, ſicuti in priori caſu, ex hoc autem quod ſuperveniat certitudo de veniali, non poteſt eſſe obligatio confitendi; hinc ſententiam negantem abſolute probabilem vocant Amic. *d.* 3. *n.* 55. aliique multi: Burgh. *cent.* 1. *caſu* 90. & Gob. *n.* 314. non audent ei negare veram probabilitatem, Laym. ſupra, & Boſco *n.* 113. dicunt apparere probabilem, quamvis addant ſe nihil determinare velle. *Elizar.* abſolute docet non eſſe opus confiteri in caſu dubii negativi, quod dicit tum eſſe, ſi nihil tibi occurrat, ex quo putes te peccaſſe, ſed Terill. ſupra *num.* 31. recte eum confutat, nam ille ſolum dubitat negative, qui ita pro una parte nullas habet rationes, ut etiam nullas habeat pro altera, ac proinde qui non poteſt ſibi perſuadere ſe eſſe a peccato immunem, quia nullum ſufficiens fundamentum habet ad ſe liberandum a peccato, ideoque inter utrumque ſuſpenſus hæret, quaſi dicens, forte peccavi, forte non peccavi.

607 §. 10. Rationes pro ſententia obligationem affirmante ſunt ſequentes. 1. Quia in dubiis pars tutior eſt eligenda, ut Sanch. a *n.* 11. fuſe probat. 2. Certum eſt a temporibus Chriſti dari præceptum confitendi omnia mortalia: ergo obligatio confitendi eſt in poſſeſſione contra mortale dubium, quod jam ſupervenit. 3. Hoc eſt materia neceſſaria confeſſionis, quod in antiqua lege erat materia neceſſaria contritionis: confeſſio enim ſucceſſit obligationi contritionis: ſed mortalia dubia erant materia neceſſaria contritionis: ergo. 4. Illa ſpectant ad tribunal Sacerdotis, quæ ſpectarent ad tribunal Chriſti, ſi adeſſet, cum Sacerdos ſit Vicarius Chriſti: ſed ad tribunal Chriſti ſpectarent mortalia etiam dubia: ergo. 5. Lex favorabilis debet ampliari, ut probat Sanch. *de Matr. l.* 1. *d.* 39. *n.* 1. ſed lex confitendi omnia mortalia eſt favorabilis, quia tendit ad liberationem a peccatis, & liberat ab onere gravi contritionis. Ergo debet extendi ad omnia mortalia etiam dubia. 6. Secundum Trid. *ſupra c.* 5. pœnitens tenetur confiteri omnia peccata, quorum habet conſcientiam, & memoriam: ſed qui dubitat de mortali, habet illius conſcientiam ſaltem dubiam, & ſicuti actus intellectus recte dividitur in certum & dubium, ita etiam conſcientia. Deinde habet illius memoriam, quia meminit facti præteriti, in quo timet mortale: ergo. 7. In dubio de commiſſo homicidio incurritur irregularitas: ergo in dubio de commiſſo mortali incurritur obligatio confitendi. 8. Fideles confitentur mortalia dubia; praxis autem eſt optima legum interpres, imo conſuetudo poteſt legem inducere. 9. Antiqui omnes docuerunt confitenda eſſe dubia: ergo credibile eſt id eos habuiſſe ex traditione Apoſtolica, quod enim in Eccleſia fit, & neſcitur ejus initium, prudenter creditur eſſe ex traditione Apoſtolica. Videri poteſt Creſp. a Borg. *in qq. Moral. q.* 12. ubi hanc ſententiam multis firmat, & oppugnat contrariam.

608 §. 11. Rationes pro ſententia obligationem negante, ſunt ſequentes. 1. In dubio melior eſt conditio poſſidentis, ſecundum dicta *l.* 1. *a n.* 495. Quod valet non tantum in materia juſtitiæ, ſed etiam in aliis, ſecundum dicta *ibidem n.* 502. atqui negative dubitans de mortali commiſſo eſt in poſſeſſione innocentiæ, & libertatis contra præceptum confeſſionis: ergo. *Prob. min.* Heri antequam accidiſſet illud, de quo nunc dubitat, ipſe certo erat innocuus ab illo mortali, & certo non tenebatur illud confiteri, hodie autem, poſtquam ſupervenit illud dubium, præceptum confitendi non eſt certum ſed ad ſummum eſt dubium, quia fundatur in mortali, quod dubie ſupponitur eſſe commiſſum, & conſequenter ſicuti mortale eſt dubium, ita præceptum confitendi eſt dubium: ergo per dubium ſuperveniens ipſe non debet dejici de certa ſua poſſeſſione antecedente: ergo ipſe manet in certa poſſeſſione innocentiæ, & libertatis contra præceptum confeſſionis. *Conf.* 1. quia in dubio, an voverim dare eleemoſynam, non teneor hanc dare, quia libertas mea eſt in poſſeſſione contra obligationem dubiam, quæ ſuperveniſſet, ſimile autem eſt hic: ergo. *Conf.* 2. nam hæc conformia ſunt Regulæ 9. ff. de Regulis Juris. *Semper in obſcuris, quod minimum eſt ſequimur.* Item Regul. 56. *Semper in dubiis benigniora ſunt.* Item Reg. 122. *Libertas omnibus rebus favorabilior eſt.* 2. Dubium, quod facta diligentia vinci non poteſt, æquivalet ignorantiæ invincibili: ergo dubium de mortali, quod facta diligentia vinci non poteſt, æquivalet ignorantiæ invincibili peccati mortalis: ſed poteſt aliquis in confeſſione tacere mortale, quod ex ignorantia invincibili putat non eſſe mortale: ergo. 3. In dubio, an lex exiſtat, non eſt obligatio legis, ſecundum dicta *l.* 1. *n.* 272. & 470. docentque Auctores communiter cum Suar. Henr. Sa, Laym. *de legibus cap.* 20. *n.* 4. Sanch. *in Decal. l.* 1. *cap.* 10. *a n.* 32. Item in dubio an aliquid contineatur ſub præcepto, cenſendum eſt non contineri, ut probat *Sanch.* ibidem, & conſentiunt communiter alii apud Moyam *n.* 10. atqui dubium eſt, an exiſtat lex confitendi mortalia dubia, ſive, an mortalia dubia contineantur ſub præcepto confitendi mortalia, ſi enim hoc eſſet certum, tot viri ſapientiſſimi, re utrinque diligentiſſime diſcuſſa, non negarent. 4. In judicio non admittitur ut legitima accuſatio, nec auditur neceſſarius teſtis, niſi prudenter præſumatur delictum: ergo neque hic ſuſtinetur accuſatio, nec neceſſario auditur teſtis, adeoque nec neceſſario exigitur confeſſio, niſi prudenter præſumatur delictum: ſed in dubio negativo facta non præſumuntur nec prudenter præſumitur delictum, quia in dubio homo præſumitur innocens, & quiſque præſumitur bonus, donec probetur malus, uti habent regulæ Juris apud Laym. *n.* 30. Neque hic eſt motivum prudens judicandi delictum eſſe commiſſum: ergo. 5. Illa tantum tenetur pœnitens confiteri, quorum habet conſcientiam, & memoriam; ſed negative dubitans de mortali imprimis non habet illius conſcientiam, quia ſecundum S. Bernardum *de interiori domo cap.* 11. *Conſcientia eſt cordis ſcientia*, & ſecundum S. Thom. 1. *part. quæſt.* 79. *art.* 13. *O. Conſcientia importat ordinem ſcientiæ ad aliquid, nam conſcientia dicitur cum alio ſcientia:* ergo requirit cognitionem ſaltem ita probabilem mortalis commiſſi, ut pro innocentia nulla ſtet probabilitas, ſed poſſit dicere abſolute ſe ſibi conſcium eſſe de mortali: atqui negative dubitans non habet cognitionem ita probabilem de mortali, nec poteſt abſolute dicere ſe ſibi de illo conſcium: ergo. *Conf.* nam dubium non eſt conſcientia; conſcientia enim eſt judicium, dubium autem eſt ſuſpenſio judicii: ergo. Deinde negative dubitans de mortali, non meminit mortalis, nam ſecundum Ariſtotelem *lib. de Memoria*, quem ſequitur S. Th. *ibidem Lect.* 1. *cum anima memoratur, pronuntiat ſe vel prius audiviſſe aliquid, vel ſenſiſſe vel intellexiſſe:* atqui negative dubitans non poteſt hoc pronuntiare, cum non poſſit judicare: ergo non meminit. *Conf.* nam qui meminit ſe ſolviſſe debitum, non tenetur amplius ſolvere: qui meminit ſe oraſſe Horas, non tenetur amplius orare, qui meminit ſe confeſſum eſſe mortale, non tenetur amplius confiteri, e contra qui negative dubitat, an ſolverit, orarit, confeſſus ſit, adhuc tenetur, uti volunt adverſarii: ergo evidens eſt etiam ſecundum ipſos, quod negative dubitare non ſit meminiſſe, adeoque meminiſſe importet non pure ſuſcipionem vel quodcumque dubium improbabile, ſed ſaltem opinionem probabilem circa aliquid ut præteritum: ergo. 6. Si *Trid.* ſub To conſcientia, & memoria comprehenderet conſcientiam, & memoriam etiam dubiam: ergo ex vi *Trid.* eſſet obligatio confitendi peccata etiam poſitive dubia, hoc autem eſt contra communem etiam adverſariorum ſententiam, uti dictum eſt *n.* 600. 601. 602. ergo. Atque ex allatis rationibus colligitur *Thom. Hurt.* immerito dixiſſe hanc ſententiam negantem eſſe temerariam, & *Moya* merito dicit cenſuram illam eſſe improbabilem, hinc

§. 12. Sententia affirmantibus obligationem confitendi mortalia negative dubia, eſt, ſpectata auctoritate probabilior, uti patet ex dictis *n.* 607. Spectatis tamen preciſe rationibus intrinſecis negans videtur probabilior, uti patebit comparanti rationes intrinſecas *n.* 607. *&* 608. allatas. Et reipſa longe facilius reſpondetur ad rationes ſententiæ affirmantis, nam omnes manifeſte retorquentur in peccatis poſitive dubiis: ergo nimium probant contra dicta *n.* 600. 601. 602. & ſpeciatim ad ſingulas ſic reſponderi poteſt: *Ad* 1. Regula illa non tenet, ubi pro una parte eſt poſſeſſio, uti fatentur adverſarii, ſententia autem negans dicit pro ſe eſſe poſſeſſionem innocentiæ, & libertatis. Deinde certum eſt Regulam illam ſæpe eſſe tantum conſilii, uti dixi *lib.* 1. *n.* 490. *Nec obſtat*, quod Clemens III. *Cap. Ad audientiam*, 12. *de Homicidio*, dicat, quod in dubiis ſemitam *debeamus* eligere tutiorem, *nam* To *debere* ſæpiſſime ſignificat tantum debitum majoris congruentiæ, decentiæ, honeſtatis, uti oſtendit Boſco *n.* 96. *Ad* 2. Diſtinguo: certum eſt a temporibus Chriſti dari præceptum confitendi mortalia, ſi ſint tantum negative dubia, n. Si ſint ſaltem probabiliter cognita ſine probabilitate pro oppoſita, c. ant. & n. conſ. *Ad* 3. Confeſſio eſt loco contritionis, quoad aliqua, c. quoad omnia, n. alioquin teneremur confiteri poſitive dubia, quia antiqui tenebantur de illis conteri. *Ad* 4. n. min. alioquin poſitive dubia etiam ſpectaſſent ad tribunal Chriſti. *Ad* 5. Si argumentum valet, lex confitendi debet ampliari etiam ad poſitive dubia, item ad omnes circumſtantias aggravantes: itaque licet inſtitutio hujus Sacramenti, & poteſtas confitendi ſit favorabilis, ideoque extendatur etiam ad venialia, non ideo obligatio confitendi eſt favorabilis, cum minuat, & reſtringat libertatem illorum, ad quos hoc præceptum dirigitur: & ideo etiam ſi Chriſtus obligaſſet ad confitenda venialia, fuiſſet obligatio oneroſa; ſicuti poteſtas abſolvendi a reſervato eſt favorabilis, non tamen reſervatio. *Nec obſtat*, quod confeſſio ſit ad bonum animæ, *nam* etiam ad bonum animæ ſunt excommunicatio, reſervatio, imo omnes leges Eccleſiaſticæ, & tamen multæ dicuntur odioſæ: ideoque ſunt reſtringendæ. *Ad* 6. Patet ex dictis *num.* 608. in ratione. 5. Et ſi argumentum teneret, eſſet obligatio confitendi etiam poſitive dubia. *Ad* 7. n. conſ. Quod autem incurratur irregularitas per homicidium dubium, ideo eſt, quia id exprimitur C. *ad audientiam* 12. *de Homicidio*, in dubiis autem circa alias materias non incurritur irregularitas, quia hoc nullibi exprimitur: ergo cum etiam nullibi exprimatur obligatio confitendi dubia, hæc non eſt aſſerenda, ſi enim eſſet talis obligatio, deberet exprimi, uti ex jure probat Moya *t.* 3. *diſt.* 1. *q.* 5. *n.* 13. *ad* 8. Fideles etiam confitentur imperfectiones, venialia, & mortalia poſitive dubia, neque tamen ideo eſt obligatio illa confitendi. Deinde talis obligatio naſci non poterit ex praxi fidelium, quia nequidem tota Eccleſia poſſet ferre legem de confitendis omnibus mortalibus, uti dicetur *nu.* 2017. Nec conſuetudo facit legem, niſi ſit introducta cum animo ſe obligandi, de quo hic non conſtat, & in dubio cenſeri debet introducta ſine animo ſe obligandi, ut habet communis cum Suar. Merat. Bonac. Meroll. Dian. *p.* 1. *t.* 10. *R.* 30. 609

Paſq.

Paſq. *de Sacrif. q.* 351. *n.* 5. & dixi *l.* 1. *nu.* 571. Unde, inquit Boſco *n.* 94. forte ideo ex conſilio invaluit iſta conſuetudo, quia plerique diſcernere non poſſunt, quænam peccata ſint mortalia, quænam certa vel dubia, quænam poſitive vel negative dubia, & ideo malunt confiteri, quidquid occurrit, quam ſe exponere periculo committendi mortale. *Ad* 9. Antiqui plurimi non examinarunt eam quæſtionem, & qui examinarunt, plerique loquuntur æqualiter de poſitive dubiis. Deinde pro ratione non afferunt traditionem Apoſtolicam, ſed rationem hanc, quia in dubiis tutior pars eſt eligenda, de qua ratione dictum eſt ad 1.

610 §. 13. Sententia affirmans obligationem confitendi mortalia negative dubia eſt abſolute probabilior, ita Arriag. *d.* 31. *n.* 28. Illſ. *n.* 112. Moya *n.* 33. qui per 30. annos ſæpius docuerat publice oppoſitam: Similiter Carden. *in.* 1. *criſi d.* 46. *n.* 259. dixerat negantem eſſe probabilem, poſtmodum *d.* 74. *c.* 2. re magis conſiderata dicit eſſe dubiæ probabilitatis, Dian. *p.* 4. *tr.* 3. *R.* 5. dicit eſſe improbabilem. Ratio noſtra eſt, quia certum eſt hoc Sacramentum a Chriſto inſtitui potuiſſe cum obligatione confitendi mortalia negative dubia: ergo probabilius dicitur eſſe ſic inſtitutum, quia in illis, quæ pendent a voluntate Chriſti, tenendum eſt hoc, quod dixerunt antiqui, & adhuc dicunt plerique Auctores: præſumendum enim eſt illos de voluntate Chriſti magis reſcire quam paucos, qui prius ab annis 50. inceperunt dubitare, præſertim cum videatur accedere a primis ſæculis communis ſenſus, & praxis fidelium. Hinc ad rationes n. 608. allatas dicendum eſt *tres primas* hic non procedere, quia ex dictis ſatis certo conſtat nobis de voluntate contraria Chriſti, itaut præceptum confitendi dubia jam non debeat cenſeri dubium, ſed ſatis certo conſtat nobis de voluntate contraria Chriſti, itaut præceptum confitendi dubia jam non debeat cenſeri dubium, ſed ſatis certum. *Ad* 4. n. conſeq. non enim valet argumentatio a foro externo, in quo principaliter agitur de vindicta & pœna odioſa reo, hic autem agitur in favorem, & commodum pœnitentis, ut abſolvatur a peccatis, & recipiat gratiam: ergo quamvis in foro externo non admittantur delicta dubia, merito hic admittuntur. Et quamvis talis penitens poſitive non preſumatur reus, tamen præſumitur reus dubie, & ideo etiam tantum obligatur ſe accuſare ut dubie reum, ſive tenetur confiteri peccatum ſub dubio tantum. *Ad* 5. dicimus ſufficere conſcientiam, & memoriam dubiam, S. Bernardus, S. Th. & Ariſtoteles ibi loquuntur de conſcientia, & memoria certa. *Ad* 6. n. ſeq. nam prudenter poteſt deponere dubium, & poſitive judicare, vel ſe non peccaſſe mortaliter, vel ſe eſſe confeſſum, uti dictum eſt a n. 600. Videri poteſt Gormaz *p.* 2. *a n.* 133. *&* 155.

611 §. 14. Scrupuloſi non tenentur confiteri peccata negative dubia, ſed tantum illa, de quibus certi ſunt eſſe mortalia, uti habet communiſſima cum Sanch. *n.* 85. Con. *n.* 68. Laym. *n.* 37. Averſ. §. *Denique*, Stoſi. *n.* 200. Platel. *n.* 796. Buſemb. & aliis, quod certiſſimum eſſe dicit Tamb. *n.* 16. Ratio eſt, quia illorum dubia ordinarie ſunt inanes apprehenſiones, & obligatio confitendi dubia, quæ apud ipſos ſunt frequentiſſima, induceret in graviſſimas moleſtias: ergo excuſantur ab ejuſmodi integritate materiali confeſſionis, ſecundum dicta l. 1. n. 534. Similiter non tenentur confiteri peccata, niſi certi ſint ſe nunquam confeſſos, uti habent iidem Auctores, & eſt communiſſima cum Caj. Med. Nav. Henriq. Rodriq. Regin. Becan. Jo. Sanch. *d.* 41. *n.* 18. eſt enim incredibile, quod peccata illis non occurriſſent antehac, quando erant recentius commiſſa, ſi autem occurriſſent, fuiſſent confeſſi, unde ſupponere debent, vel non fuiſſe mortalia vel ſe tum eſſe confeſſos; & licet reipſa omiſiſſent, jam excuſantur ob graviſſimas moleſtias, in quas ſe conjicerent. Addunt Sa *v. Dubium n.* 5. aliique relati l. 1. n. 511. ſcrupuloſum non teneri confiteri, niſi quæ poteſt jurare fuiſſe mortalia, & ſe nunquam fuiſſe confeſſum, quod plures cum Stoz. *n.* 202. aſſerunt ſaltem de illo, qui valde ſcrupuloſus eſt.

612 §. 15. Qui timoratæ eſt conſcientiæ, ideſt, qui non ſolet plene advertenter, & deliberate offendere Deum, non tenetur confiteri, ſi dubitet, an peccarit mortaliter, ut conſtat ex illis, quæ dixi l. 1. a n. 546. & l. 5. n. 226. quia ex communiter contingentibus eſt prudens præſumptio, ideoque habet motivum poſitive judicandi ſe non peccaſſe mortaliter. Et idem eſt de illo, inquit Gormaz *n.* 170. qui multis ab hinc annis fecit Confeſſionem generalem, & modo negative dubitat, an tum dixerit certum peccatum; confeſſio enim eſt in poſſeſſione pro integritate, niſi occurat poſitiva ratio prudenter dubitandi. Hinc docet *Joan. Sanch.* ſupra, quod valde notandum eſſe monet Diana *p.* 3. *t.* 4. *R.* 107. & ſequitur Stoz. *p.* 3. *n.* 613. quando quis, etiam alioqui non ſcrupuloſus, in vita fecit confeſſionem generalem, adhibita mediocri diligentia in examinanda conſcientia, non teneri amplius de vita anteacta cogitare, &, ſi poſtea occurret dubium, an peccatum ſit in Confeſſione expoſitum, an cum numero, & circumſtantia, poſſe præſumere, quod ita. Quod Stoz. *n.* 614. dicit etiam applicari poſſe ad confeſſiones particulares, nam qui ſemper bona fide præſtitit, quæ ad Confeſſionem requiruntur, non tenetur in prioris vitæ acta ulterius inquirere; quamvis hic, & nunc non recordetur ſe hoc vel illud determinate peccatum eſſe confeſſum. Idem dicunt communiter Auctores cum Prærpoſito *q.* 5. *n.* 115. de illo, qui ſolitus eſt ſollicite confeſſiones ſuas inſtituere nec advertenter aliquid reticere, ſi diu poſt paratum peccatum ſuboriatur dubium, an illud ſit confeſſus, non teneri iterum confiteri. Quorum omnium rationem a priori dat Stoz. *p.* 5. *n.* 169. quia non meminiſſe te tale aliquid eſſe confeſſum, non eſt prudens dubium, quod confeſſus non ſis, quia ſæpe vix heſternorum aut etiam hodiernorum meminimus, & cum ſolitus ſit ſe parare diligenter nec voluntarie omittere aliquid, prudenter præſumit ſe non fuiſſe oblitum nec omiſiſſe. Contraria omnia ſunt dicenda de illo, qui vel non eſt timoratæ conſcientiæ, vel antehac non eſt ſolitus cum diligentia, & integre confiteri, nam hic ſunt rationes contrariæ, & ex communiter contingentibus eſt præſumptio contra ipſum, hinc dirigere ſe debet ſecundum dicta nu. 604. & 605. Atque ex his colligitur vix unquam circa iſta fore dubium mere negativum, niſi de aliquo ignoretur, an timoratus ſit, vel in confeſſionibus recte inſtituendis antehac ſollicitus fuerit necne, quando enim pro pœnitente eſt præſumptio juris, hæc pars cenſenda eſt probabilis, uti recte Sot. Arr. Sanch. & alii cum Moya *n.* 23. ideoque talis poteſt ſe dirigere ſecundum dicta a num. 600.

§. 16. Si ex levi omnino fundamento dubites, aut potius timeas, aut ſuſpiceris, an non forte peccaris mortaliter, vel an in confeſſione non omiſeris mortale, non ideo teneris confiteri, quia non eſt dubium prudens, unde ſicuti ſine rationabili motivo incidit, ſic poteris ſine alio motivo contemnere; Et ſi tum eſſet obligatio confitendi, orirentur innumeri ſcrupuli, uti recte cum aliis Mendo *n.* 2. 613

Q. 86. *An peccatum dubium ſe ſolo ſit materia ſufficiens confeſſionis?* R. Eſſet materia ſufficiens, ſi reipſa eſſet commiſſum, ſed quia hoc incertum eſt, non debet ſe ſolo ſubjici abſolutioni dandæ abſolute, uti communiſſime omnes cum Platel. *n.* 797. quia cum poſſit eſſe non vere commiſſum, Sacramentum exponeretur periculo nullitatis: neque per accidens erit obligatio addendi aliud peccatum certum ſaltem veniale: aut abſolutio erit tantum ſub conditione danda, inquit Gormaz. *p.* 2. *n.* 169. Si tamen certus eſſes, eſſe veniale, & confitereris ſub dubio, an eſſet mortale an veniale, non eſſet opus addere aliud peccatum, quia ſe ſolo eſſet materia certa, Sanch. *in Dec. l.* 1. *c.* 10. *n.* 3. Dicaſt. *d.* 9. *n.* 290. Similiter recte notat Sporer. *n.* 56. ſi Confeſſarius ex circumſtantiis perſonæ confitentis advertat pro certo aliquod peccatorum, quæ pœnitens ſub dubio confitetur, revera eſſe commiſſum, poteſt abſolute abſolvere, quia peccatum eſt declaratum, prout in conſcientia eſt, nec Sacramentum exponitur periculo nullitatis. 614

Q. 87. *Ad quid teneatur, qui confeſſus eſt mortale certum tanquam dubium, vel dubium tanquam certum?* Reſp. §. 1. Si confeſſus ſis mortale tanquam dubium, quale tum putabas eſſe, & poſtea agnoſcas eſſe certum, te non teneri iterum tanquam certum confiteri, docent Meroll. Leander, Caram. & alii, quos Moya *t.* 3. *d.* 1. *q.* 6. *n.* 1. & Mendo *d.* 10. *n.* 68. referunt. Accedunt Arr. *d.* 31. *n.* 46. Eſcob. *l.* 15. *n.* 179. Boſco *d.* 7. *ſ.* 8. *a n.* 138. quamvis poſtea num. 152. revocet in dubium. Idem abſolute tenent Stoz. *l.* 1. *p.* 5. *n.* 170. & Sporer *n.* 398. nec diſſentit Henriq. *d.* 3. *n.* 51. quamvis abſolute nihil videatur determinare. Rationem dant 1. quia confeſſus es, uti habebas in conſcientia, & directe es abſolutus, nemo autem tenetur iterum confiteri id, a quo directe eſt abſolutus. 2. Dubietas vel certitudo non eſt circumſtantia ſe tenens ex parte objecti, quod ſolum explicari debet, ſed tantum per accidens ſe habet ex parte intellectus. 3. Abſolutus a cenſura vel voto dubio non tenetur iterum abſolvi, quamvis comperiat fuiſſe certa. Similiter in judicio forenſi abſolutus a crimine dubio non poteſt revocari ad judicium, quamvis crimen poſtea agnoſcatur certum, uti cum communi Cov. Sanch. Lug. Tamb. *de confeſſ. l.* 2. *c.* 1. *n.* 25. ergo a pari hic. 4. & præcipue, quia ſi dubites de numero, & ideo dicas te decies circiter feciſſe, quamvis poſtea comperias te feciſſe undecies, non teneris poſtea hanc undecimam vicem confiteri, quamvis hanc ſub dubio tantum ſis confeſſus: ergo nec peccatum ut certum, ſi confeſſus ſis ut dubium. Hæ rationes non ſunt exigui roboris, inquit Mendo *n.* 76. & ideo Magiſter ſacri palatii aliique, apud Lugo *d.* 16. *n.* 92. dixerunt ſententiam iſtam eſſe probabilem, qualem etiam cenſent Verric. Pelliz. Roſel. Sachus, Delgald. Ferrant. Tancr. Perez. apud Moyam ſupra, Lohn. *de confeſſ. p.* 2. *c.* 12. §. 2. *q.* 7. dicit pœnitentem in praxi poſſe ſequi, Tamb. *nu.* 24. vocat ſententiam probabiliſſimam, *Breſſ.* non improbabilem, & ideo Gob. *in Exp. t.* 4. *nu.* 214. dicit aliquem ſic recordantem mortalis certi, quod ut dubium erat confeſſus, probabiliter poſſe tuto communicare ſine nova confeſſione. E contra eſſe obligationem iterum confitendi docent reliqui communiter, quos citat & ſequitur Mendo *n.* 70. quod Gob. *t.* 7. *nu.* 215. tenet, ut probabilius, Illſ. *nu.* 116. dicit eſſe omnium fere Doctorum, Dicaſt. *d.* 9. *n.* 141. dicit oppoſitum eſſe inauditum in Eccleſia, Sanch. *in Dec. l.* 1. *c.* 10. *nu.* 69. Card. *in* 1. *criſi d.* 51. *n.* 6. Moya dicunt eſſe certum, & communi praxi totius Eccleſiæ conforme. Lugo *a n.* 77. poſtquam in utramque partem optime diſcurriſſet, concludit ſe ab hac utpote communi nolle recedere. Omiſſis autem aliis rationibus, quæ vel nimium probant vel facile retorquentur, probatur ex dictis *num.* 610. quia in illis, quæ pendent a voluntate Chriſti, uti hic eſt, tenendum eſt hoc, quod dicunt plerique: ſed plerique dicunt peccatum tale eſſe repetendum: ergo. Deinde ab initio erat obligatio aſſertive illud confitendi tanquam certum etiam ideo quia notabiliter immutatur judicium Confeſſarii, debetque alia ferri ſententia, & alia imponi ſatisfactio, ſi aſſertive proponatur ut certum, quam ſi ut dubium: ergo ceſſante dubio, quod per accidens tantum ſuſpendebat, & tollebat obligationem, redit obligatio aſſertive confitendi, ut certum. Ad rationes oppoſitas reſpondetur. 615

Ad 1. N. conſ. per accidens enim ſæpe eſt obligatio iterum confitendi id, a quo directe es abſolutus, uti num. 590. dictum eſt, etiam ideo quia necdum abſolutus es abſolute, ſed tantum quaſi ſub conditione: debes autem, per ſe loquendo, ab omni mortali abſolvi directe, & abſolute.

Ad 2. Quamvis certitudo explicari non debeat, tamen debet explicari peccatum jam ſubſtans certitudini, quia in hoc ſtatu eſt mortaliter aliud a ſeipſo, ut ſubſtante dubietati, nam ſubſtans dubietati poterat nullum eſſe peccatum. *Conf.* nam ſi plane ignorans, an pejeraſſes, dixiſſes, accuſo me de perjurio, quod potui feciſſe, vel de perjurio, ſi feci, poſtea agnoſcens te feciſſe, tenereris abſolute confiteri tanquam factum, uti docent omnes communiter cum *Lugo, & Moya*, quamvis ab illo æque dici poſſes directe abſolutus, & certa cognitio non ſit circum-

ſtan-

ſtantia ſe tenens ex parte objecti, ſed ex parte intellectus tantum: ergo ſimiliter hic.

Ad 3. N. conſ. Abſolutio a cenſura, voto, crimine forenſi, non pendet ab illo, qui abſolvitur, nec ab ejus diſpoſitione vel confeſſione, ſed fieri poteſt a Superiore etiam invito reo. E contra abſolutio a peccato prærequirit aſſertivam confeſſionem certi peccati, prout poſtea eſt in conſcientia.

616 *Ad* 4. Eſt difficilius reſpondere, nam Lugo *a n.* 78. Ar. *n.* 45. Dicaſt. *a n.* 124. & alii putant non poſſe inveniri diſparitatem inter peccatum ſub dubio, & numerum ſui indeterminatione per To circiter expreſſum, hinc Auctores primæ ſententiæ dicunt in neutro caſu eſſe obligationem aliter poſtea confitendi. E contra G. Hurt. Dicaſt. *n.* 141. Steph. *t.* 5. *d.* 5. *n.* 153. Schild. *t.* 6. *num.* 48. Averſa *q.* 10. *ſ.* 12. §. *Poſtquam*, Carden. apud Illſ. *n.* 150. negant antec. & dicunt eſſe obligationem confitendi poſtea illam undecimam vicem, ad quod etiam dicendum dicit ſe ratione cogi Gob. *t.* 6. *n.* 344. nam ſi dixiſſet, decies pejeravi, & dubito de undecima vice, foret obligatio hanc undecimam vicem confitendi iterum, ſi poſtea de illa redderetur certus, uti fatetur Moya, Illſ. *n.* 116. ergo etiam in priore caſu. His non obſtantibus communiſſima ſententia Soti, Vegæ, Suar. Vaſq. Bonac. Reg. Stoz. *n.* 97. Sporer *n.* 446. & aliorum, quos refert Lugo *n.* 78. dicit non eſſe opus poſtea confiteri iſtam undecimam vicem, ſi dixerit, uti tum putabat, pejeravi decies circiter; & hunc eſſe communem ſenſum fidelium dicit *Arr. Illſ.* autem dicit eſſe fere omnium; hinc conceſſo anteced. neganda eſt conſeq. Diſparitatem hanc dat *Moya*, quam etiam ex parte agnoſcit Lugo *n.* 588. quia ſecundum interpretationem communem voluntatis Chriſti, quam dant Auctores, non eſt obligatio fatendi numerum mathematice, ſed moraliter, ita ut Confeſſarius intelligere poſſit aliqualiter multitudinem peccatorum, & ſtatum pœnitentis, hoc enim ſufficit, ut imponat ſatisfactionem debitam: & quod ſemel aut bis plus vel minus fecerit, non ſolet multum variare judicium Confeſſarii in ordine ad imponendam pœnitentiam. Oppoſitum eſt de exprimenda certa entitate peccati, nam Confeſſarius longe aliter debet judicare de certo, quam de dubio peccato. Cur autem Chriſtus voluerit magis determinate ſignificari ſpeciem quam numerum, ratio potuit eſſe, tum quia numerus longe difficilius cognoſcitur, & facilius e memoria excidit, tum quia Confeſſarius facilius conjicere poteſt veritatem numeri quam certitudinem peccati. Aliam diſparitatem dat Mendo *num.* 76. & Illſ. *ſupra*, quia dixit, decies circiter, ſufficienter dixit undecimam vicem, nam illam dixit aſſertive, quamvis ſub disjunctione, nempe dicendo vel decem vel novem vel undecim vices, & aſſertio illa disjunctiva eſt abſoluta ac certa, propoſitio autem disjunctiva verificatur in quacumque parte disjuncti: ergo ſi commiſerat undecim vicibus, confeſſio aſſertiva determinate verificabatur in numero undecimo, ſicque hic numerus erat ſufficienter aſſertus, & expreſſus. E contra in confeſſione peccati ut dubii nullo modo aſſertive exprimitur peccatum, neque in iſta confeſſione ut dubii verificatur confeſſio ut certi. Aliam adhuc diſparitatem dat Burgh. *cent.* 2. *caſ.* 55. quia hoc ipſo, quod parvus numerus contineatur in magno, quaſi abſorbetur in illo, & cenſetur in hoc explicatus. E contra cum dubium ſeparatim exponatur, & certum non imbibatur in dubio, certum debet in ſeipſo exprimi. Denique etiam a poſteriori colligitur diſparitas, nam peccata decem plus minus ſunt materia certa abſolutionis abſolutæ, non autem peccata dubia, uti n. 614. dictum eſt: ergo. Quouſque autem particula illa, *circiter*, extendatur, dicetur a *num.* 940.

617 §. 2. Si confeſſus ſis mortale tanquam certum, quale tum putabas eſſe, quamvis poſtea judices eſſe dubium, non teneris iterum confiteri tanquam dubium, uti habet communiſſima cum Dicaſt. *n.* 287. Boſco *d.* 7. *ſ.* 8. *n.* 134. Tamb. *n.* 19. & certum eſſe dicit Lugo *n.* 77. imprimis quia confeſſus es uti habebas in conſcientia, deinde quia qui abſolvitur a peccato certo, magis abſolvitur a dubio, cum ſententia lata in illud ut certum afficiat, & exæquet totam rationem dubii quodammodo incluſam, & ſuperatam in ratione certitudinis. Atque idem eſt, ſi confeſſus ſis majorem numerum, & poſtea agnoſcas fuiſſe minorem, aut ſi confeſſus ſis peccatum ut dubium, & poſtea agnoſcas fuiſſe nullum, nam poſtea aliquid de hoc dicere non eſſet ſe accuſare, ſed excuſare, quod per ſe loquendo, non eſt opus, quando confeſſio jam bona fide peracta eſt.

618 §. 3. Si mortale certo cognitum confitearis tanquam dubium; aut e contra ſi dubites de mortali, & te accuſes tanquam de mortali certo, teneris iterum confiteri, Tann. *q.* 7. *n.* 45. Dic. *n.* 136. Lugo *n.* 79. Illſ. *n.* 114. aliique communiter contra Boſco *n.* 139. Ratio eſt, quia non es confeſſus, prout habebas in conſcientia: immo ſi hoc advertenter feciſti, mentitus es in re neceſſaria notabiliter immutante judicium Confeſſarii, ſicque peccaſti mortaliter, S. Th. S. Anton. Palud. Sot. Led. Sylv. Averſ. *q.* 10. *ſ.* 3. Moya *q.* 5. *n.* 24. Et de hoc dicit Sanch. *n.* 68. neminem dubitare, nam ita confitendo dicebas te ſic habere in conſcientia, quod tamen falſum erat: unde quamvis non ſit neceſſarium addere te habere certitudinem de exiſtentia peccati, ſed ſatis ſit abſolute dicere te feciſſe, tamen non debes addere verba ſignificantia certitudinem vel incertitudinem, quando judicium tuum non eſt tale.

619 §. 4. Si confeſſus es peccatum integre, prout factum eſt, & prout conſcientia tunc te arguebat, v. g. dicendo te oſculatum eſſe virginem, quod peccatum jam neſcis, ſed dubitas, an fuerit veniale an mortale, quamvis etiam tecum dubitaverit Confeſſarius, non teneris iterum confiteri, licet poſtea tu vel Confeſſarius agnoſcat fuiſſe mortale, Sanch. *n.* 69. Lugo *n.* 93. Tamb. *n.* 26. Stoz. *n.* 170. & tandem conſentit Arr. *n.* 96. Lug. *n.* 50. dicitque Boſco *n.* 148. eſſe communem, quia confeſſus es integre, neque ex modo confitendi determinaſti Confeſſarium ad falſo judicandum: ſed neque ad valorem confeſſionis requiritur ut pœnitens vel Confeſſarius ſciat peccatum eſſe mortale vel veniale, uti pluribus oſtendunt Dicaſt. *d.* 10. *n.* 349. & Illſ. *n.* 151. unde etiam quamvis per accidens judicetur eſſe veniale quando eſt mortale, non obſtat valori confeſſionis, dummodo pœnitens dixerit factum, ſicuti tunc in conſcientia novit. Idem eſt, inquit *Arr.* ſi recte dixeris numerum peccatorum, quamvis Confeſſarius præſumpſerit alium. Id tamen notandum eſt, quod quando aliquod factum de ſe fuit indifferens ad mortale vel veniale, pœnitens, ſi meminerit, teneatur addere, an apprehenderit eſſe mortale vel veniale, uti omnes fatentur.

620 *Q.* 88. *An peccatum in communi ſit materia ſufficiens vel neceſſaria confeſſionis?* R. §. 1. In caſu neceſſitatis ſufficit confiteri peccata etiam mortalia in genere tantum, v. g. dicendo, accuſo me de peccatis meis, S. Th. & alii 49. graviſſimi Auctores cum Vindice Gob. *propoſ.* 1. *n.* 12. Averſa *q.* 10. *ſ.* 10. Dic. *d.* 9. *n.* 744. Palav. *n.* 293. aliiſque communiſſime, tum ex Rituali Romano, tum ex praxi Eccleſiæ, quæ abſolvit moribundos, quamvis nullum peccatum in particulari expreſſerint, uti dicetur a num. 1156. Ratio autem eſt, quia hoc ipſo quod doleat de peccato, & ſe peccaſſe manifeſtet, ſubjicit materiam aptam abſolutioni: & ſicuti impotentia excuſat ab expreſſione numeri, ita etiam ab expreſſione ſpeciei. An vero aliquid, & quid in ejuſmodi caſu dici debeat directe abſolvi, non conveniunt Auctores: Dicaſt. *a nu.* 748. dicit directe abſolvi omnia, de quibus eſt dolor, & ejuſmodi confeſſio quantumvis generica. Lugo *d.* 17. *a n.* 13. probabiliter dicit formaliter, & directe remitti ſolum prædicatum genericum peccati in communi, quia hoc ſolum ex vi confeſſionis fit Confeſſario cognitum, materialiter autem, & indirecte remitti unumquodque peccatum mortale, prout a parte rei eſt identificatum illi prædicato generico.

621 §. 2. Etiam extra caſum neceſſitatis, materia ſufficiens, & licita confeſſionis eſt veniale ſecundum ſpeciem, uti ſi dicas, accuſo me de mendaciis, fui impatiens, nullum exprimendo numerum: ita Auctores communiter, & certum eſſe merito dicit Card. *in* 2. *criſi d.* 1. *a nu.* 124. contra quoſdam recentiores, quia eſt confeſſio peccati, & quidem determinate ſaltem unius in hac ſpecie, nec obligatio eſt addendi numerum venialium. *Nec obſtat*, quod conſecratio non valeat, ſi velis conſecrare aliquas hoſtias in cumulo, & non determines quas; *nam* hoc ideo eſt, quia per pronomen *Hoc* exigitur determinatio materiæ conſecrandæ, nihil autem eſt in forma abſolutionis, quod exigat determinationem alicujus peccati: ergo.

622 §. 3. Probabilius videtur non eſſe licitum extra caſum neceſſitatis ſe in genere tantum accuſare de ſolis venialibus, v. g. dicendo, accuſo me de multis venialibus, quæ per vitam feci, ſed debere aliquod addi ſaltem in ſpecie, tum quia eſt contra praxim Eccleſiæ, tum etiam quia hoc Sacramentum eſt inſtitutum per modum accuſationis, & judicii; hæc autem, per ſe loquendo, & ordinarie, fieri debent circa materiam ſaltem in ſpecie certam, & determinatam, Suar. *d.* 23. *ſ.* 1. *n.* 10. Averſ. §. *Quarto*, Boſco *d.* 7. *ſ.* 9. *a n.* 115. Con. & Bon. apud Dian. *p.* 3. *t.* 4. *R.* 66. contra Dicaſt. *n.* 761. Burgh. *cent.* 3. *caſu* 41. *& alios*.

623 §. 4. Si quis extra neceſſitatem ita in genere tantum ſe accuſet de venialibus, non determinando ullum in ſpecie, valide quidem abſolvitur, uti Auctores communius cum Herincx *d.* 3. *n.* 67. & Boſco *n.* 114. valde tamen incertum eſt, quæ & quot venialia remittantur ex vi abſolutionis, Dicaſt. *d.* 6. *dub.* 17. & Dian. *p.* 11. *t.* 5. *R.* 24. putant remitti omnia, ad quæ ſe extendit dolor, quia aliqua remittuntur; non eſt autem ratio, cur unum & non alterum: ergo. E contra Lugo *d.* 14. *n.* 142. ad quem inclinat Boſco *ſ.* 4. *num.* 38. putat illa tantum remitti, quæ Confeſſarius cenſetur potuiſſe ſecundum ſpeciem percipere, vel ex verbis pœnitentis vel ex modo confitendi, vel ſaltem ex circumſtantiis, quia illa ſola cenſentur directe affici per ſententiam abſolutionis, cum illa ſola fiant ex vi confeſſionis ſufficienter cognita, & ſic cenſebuntur ſufficienter cognoſci negligentiæ in officio, diſtractiones in oratione, item aliqua venialia, quæ pœnitens ſolet confiteri, ideoque ſaltem aliqua horum venialium remittentur, reliqua autem non remittentur nequidem indirecte, cum enim unum veniale remitti poſſit ſine altero, remiſſio indirecta, de qua dixi num. 597. non habet locum in diſtinctis venialibus, uti fatetur Dicaſt. *n.* 320.

624 §. 5. Si quis in ſpecie tantum ſe accuſet de venialibus non determinando ullum numerum, ſed dicendo v. g. mentitus ſum, fui impatiens, Arr. *d.* 28. *num.* 23. Dicaſt. Dian. & Boſco ſupra, aliique multi apud Moyam *d.* 5. *q.* 5. *a num.* 115. valde probabiliter dicunt ex vi abſolutionis remitti omnia, ad quæ ſe extendit dolor, ſicuti ad conſecrandas omnes hoſtias, quæ ante me ſunt, non eſt opus ſcire vel determinare, quot ibi ſint, ſed ſatis eſt, quod mea conſecratio feratur ſuper omnes in confuſo. Contradicunt tamen etiam probabiliter Lugo ſupra, & alii, qui dicunt tantum tot remitti quot Confeſſarius cenſetur potuiſſe percipere ex vi confeſſionis, vel circumſtantiarum, & ratio data eſt num. 123. unde in praxi tutius eſt addere aliquem numerum, ſi occurrat.

625 §. 6. Sciens ſe peccaſſe mortaliter, ſed neſciens in qua ſpecie, tenetur dicere, peccavi mortaliter, eſtque hæc materia ſufficiens, & neceſſaria abſolutionis, uti dicetur *n.* 1137. An autem abſolvi poſſit, qui nullum dixit peccatum, ſed tantum dedit aliqua ſigna doloris, dicetur a num. 1156.

626 *Q.* 89. *Quid addendum ſit circa formam Sacramenti Pœnitentiæ?* R. ſeqq. §. 1. Cum formæ ſacramentorum ſecundum dicta p. 1. n. 11. ſint determinatæ ad certam ſignificationem, communis ſententia tenet per formam Pœnitentiæ ſignificari debere, 1. perſonam abſolventis. 2. explicite perſonam hominis abſolvendi. 3. actualem liberationem a peccato.

627 §. 2. Scotus *in* 4. *diſt.* 14. *q.* 4. putavit nulla præciſa verba hic eſſe neceſſaria, ſicuti neceſſaria ſunt in Baptiſmo, & Euchariſtia; ſed ſi velit nulla omnino verba formalia eſſe neceſſaria, hoc ſuſtineri non poteſt, uti conſtabit ex §. ſeq. Si autem

tantum velit eſſentiam formæ ſalvari in quibuſcumque verbis, dummodo retineant ſenſum a Chriſto intentum, hoc verum eſt ſecundum dicta p. 1. n. 29. ſed non video, cur aliud requirat in Sacramento Baptiſmi vel Euchariſtiæ, nam ad horum valorem etiam ſufficiunt verba æquivalentia.

628 §. 3. Ad abſolutionem ſacramentalem requiruntur verba formalia, quod merito dicunt eſſe certum Suar. *d.* 19. *ſ.* 1. *num.* 3. Lugo *d.* 13. *n.* 2. Averſa *q.* 12. *ſ.* 1. Arr. *d.* 49. *n.* 1. Illſ. *num.* 16. ita ut uterque Sot. apud Moyam *d.* 6. *q.* 5. *n.* 49 oppoſitum vocent errorem vel hæreſim. *Probatur* 1. ex Flor. in Decreto Eug. IV. ad Armenos, ubi ait, *Forma hujus Sacramenti ſunt verba abſolutionis, quæ Sacerdos profert*. 2. Ex Trid. *ſeſſ.* 14. *de Pœn. c.* 3. dicente formam in illis verbis Miniſtri poſitam eſſe. *Ego te abſolvo, &c.* 3. Ex traditione, & perpetuo uſu Eccleſiæ. 4. Ex conſenſu Theologorum, & communi ſenſu fidelium. *Nec obſtat*, quod abſolutio in foro externo, immo etiam in interno abſolutio a cenſuris fieri poſſit ſcripto, *nam* pro abſolutione a peccatis aliter voluit Chriſtus, quod nobis conſtat ex dictis, & ita etiam poſſet Rex pro ſuo regno ſtatuere, ut non valeret ſententia Judicis, niſi voce prolata in foro.

629 §. 4. Durand. & Aureol. apud Amic. *d.* 11. *n.* 5. dicunt præter hæc verba, *Te abſolvo a peccatis*, eſſentialiter etiam requiri illa, *In nomine Patris, & Filii, &c.* vel ſaltem ſimilia, quæ ſignificent Deum tanquam principale agens, uti in Baptiſmo exprimitur his, *In nomine Patris, & Filii, &c.* Hæc ſententia communiter rejicitur ab omnibus, teſte Lugo *d.* 13. *n.* 13. ideoque ſecundum Boſco *ſ.* 3. *n.* 8. non eſt probabilis, ſed oppoſita eſt omnino certa, inquit Arr. *n.* 15. nam pro Baptiſmo habemus fundamentum in Scriptura, Matth. 28. *v.* 19. *Baptizantes eo in nomine Patris &c.* Tale autem nullum eſt pro Sacramento Pœnitentiæ. Deinde ratio eſt diverſa, quia Sacramentum Baptiſmi eſt ſpecialiter Sacramentum fidei: ergo merito potuit Chriſtus requirere profeſſionem Dei Unius, & Trini, quod ipſum in *p.* 1. *n.* 382. dixi de Sacramento Confirmationis, quod eſt ad roborandam fidem in Baptiſmo acceptam, quæ ratio non eſt de Pœnitentia.

630 §. 5. P. Sot. & Angel. apud Amic. *num.* 8. item Vviggers apud Boſco *n.* 12. dicunt hæc requiri, *Abſolvo te a peccatis tuis*, putatque Gabr. apud Illſ. *n.* 20. etiam addi debere ab omnibus peccatis tuis: ſed contra eſt, quia certum videtur non requiri To *tuis*, cum ſignificatio illius vocis ſatis contineatur in To *te*, uti apud omnes in confeſſo eſt inquit Boſco *n.* 15. & ſatis manifeſte colligitur ex Rituali Romano, quod pro forma in neceſſitate aſſignat iſta verba, *ego te abſolvo ab omnibus cenſuris, & peccatis*, ommittendo To *tuis*. Et idem videtur eſſe de To *omnibus*, nam Rituale Romanum in forma ordinaria etiam omittit, & merito, quia ſæpe non remittuntur omnia venialia, nec directe, illa mortalia, quæ quis per oblivionem non eſt confeſſus, hinc Arr. ſupra dicit To *omnibus* debere omitti.

631 §. 6. S. Th. *p.* 3. *q.* 84. *a.* 3. Catech. Rom. S. Anton. aliique 42. graviſſimi Auctores cum Dian. *p.* 11. *t.* 6. *R.* 11. ad quos accedunt *Rhodes, Dicaſt. Illſ. Spor.* & recentiores communiſſime dicunt ſufficere hæc verba, *abſolvo te*. Sententiam hanc optime defendit M. Lotz. *d.* 6. *q.* 1. *diff.* 2. *p.* 1. eamque certiſſimam vocat Suar. *de cenſ. d.* 10. *ſ.* 2. *n.* 7. Eſcob. *l.* 14. *nu.* 199. omnino certam, Tamb. *de conf. l.* 3. *c.* 10. *n.* 57. certam: ſed immerito, uti conſtabit ex dicendis: eſt tamen valde probabilis, tum ex communi Doctorum ſenſu, qui in illis, quæ a Dei voluntate pendent, multum ponderis habet, tum quia hæc verba videntur ſufficienter ſignificare effectum Sacramenti, qui eſt remiſſio peccatorum, hoc ipſo enim quod dolor ſit manifeſtatus per confeſſionem peccatorum, abſolutio ſubſequens ſaltem ex circumſtantiis, & intentione Sacerdotis videtur ſufficienter determinata ad ſignificandam liberationem determinate a peccatis.

632 §. 7. Herincx *d.* 1. *nu.* 27. dicit verba illa *abſolvo te*, ut conjuncta cum circumſtantia confeſſionis, & intentione Miniſtri habere vim ſignificandi etiam *a peccatis*, ſi tamen Miniſter intenderet per illa ſola non ſignificare, ſed tantum ſimul per iſta, *a peccatis*, dicit non ſignificatura ſine his, adeoque ſi adſit hæc intentio, omnia iſta verba, *abſolvo te a peccatis*, fore de eſſentia, quia To *abſolvo* ſumetur in ſignificatione generali tanquam determinandum per verba ſubſequentia, ſicuti verba æquivoca vel dubia per intentionem loquentis determinari poſſunt ad hanc vel iſtam ſignificationem. Hæc ſententia etiam probabiliter defendi poteſt. Nihilominus

633 §. 8. Probabilius videtur, quod ad eſſentiam formæ Sacramenti Pœnitentiæ ſemper requirantur hæc vel æquivalentia verba, *Abſolvo te a peccatis*. Ita AA. *n.* 629. & 630. *citati*, ad quos accedunt Palud. Maj. Paſq. Martin. apud Dianam ſupra: ſequuntur Averſa *q.* 12. *ſ.* 3. Gorm. *n.* 185. *& alii*. *Probatur*. 1. ex verbis, quibus Chriſtus inſtituit hoc Sacramentum, *Joannis* 20. per hæc enim fecit expreſſam mentionem peccatorum, nam non dixit, quibus remiſeritis, remittentur eis, ſed *quorum remiſeritis peccata*: ergo ſicuti ex eo, quod Chriſtus inſtituens Baptiſmum fecerit expreſſam mentionem baptizantis, & baptizandi, item Dei Unius, & Trini, adverſarii dicunt debere hæc determinate ſignificari per formam Baptiſmi, ita debent dicere de To *a peccatis* ſignificando per formam pœnitentiæ: *Prob.* 2. nam hoc innuunt Concilia Florent. & Triden. item Rituale Romanum, quando expreſſe dicunt formam hujus Sacramenti eſſe verba, *Ego abſolvo te, &c.* ubi per To &c. videntur velle aliquid requiri præter illa, *ego te abſolvo*. *Nec obſtat*, quod aliqua exemplaria Florentini, teſte *Dicaſt.* non habeant To &c. *nam* exemplaria Trid. ubique habent, & communiter habent etiam exemplaria Florentini, ſaltem ubi ad longum impreſſum eſt, uti fatetur Boſco *n.* 9. *Quamvis* autem probabiliter dicatur ideo appoſuiſſe To &c. quia alia addi debent ex præcepto, *tamen* incertum eſt, an hoc tantum intenderint, & oppoſitum colligitur ex ſimili loco Tridentini, *nam ſeſſ.* 14. *de Extrema Unctione cap.* 1. dicit hujus ſacramenti formam eſſe illa verba, *per iſtam ſanctam unctionem &c.* & tamen certum eſt, quod verba alia incluſa in To &c. ſint de eſſentia hujus formæ: hinc *Conf.* nam omnes communiſſime dicunt de eſſentia formæ extremæ unctionis eſſe notandum iſta verba, *per iſtam ſanctam unctionem indulgeat tibi Deus*, ſed etiam iſta, *quidquid deliquiſti*, & quidem ratione ſui, ut fiat expreſſa mentio peccati: ergo multo magis debet fieri mentio peccati in forma Pœnitentiæ, cum ſit directe, & per ſe ad remiſſionem peccati, utpote Sacramentum mortuorum, & per To *abſolvo*, non ita ſignificatur peccatum, uti per To *indulgeat*. Unde *Prob.* 3. Quia per formam Pœnitentiæ debet ſignificari remiſſio peccatorum, uti fatentur omnes; ſed per verba illa, *abſolvo te*, non ſignificatur remiſſio peccatorum, verba enim illa ſunt indifferentia ad ſignificandam remiſſionem, vel cenſuræ tantum, vel peccati tantum, vel pœnæ tantum, vel omnium horum, vel aliquorum tantum, & ſimpliciter nihil horum ſignificant, nequidem æquivoce, tam parum quam vox, *comedo*, æquivoce ſignificet carnem vel piſcem, aut vox, *dono*, ſignificet aurum vel pomum, ut recte probat Arr. *d.* 49. *a n.* 18. Si tamen quis velit, quod vox, *abſolvo*, illa omnia ſignificet, ſignificabit univoce, quia propter eamdem rationem per nomen ſignificatam, nempe quia ſignificat, *libero*, ſecundum dicenda *n.* 641.

634 *Reſpondent*, determinari per circumſtantias confeſſionis factæ, & ſimul per intentionem Sacerdotis, ut potius ſignificent hoc quam illud. *Contra eſt* 1. Ergo ex ſe non habent ſignificare remiſſionem peccatorum, hoc autem videtur requiri ad formam hujus Sacramenti, ad quam Chriſtus aſſumpſit verba, & non circumſtantias. 2. Si ſufficeret, quod ſimul loquantur circumſtantiæ. ergo pro Euchariſtia etiam ſufficiet hæc forma, *ecce corpus meum*, ſi ſimul digito demonſtrem hoſtiam præſentem, quod tamen plerique negant: item in hoc Sacramento ſufficit, To *abſolvo*, ſi digito demonſtrem hominem jam confeſſum, quod licet in caſu aliquo concedat *Sot.* & probabile dicat Arr. *n.* 23. tamen ſententiam illam male audiviſſe teſtatur Averſ. *ſect.* 2. §. *Septimo*, quia Chriſtus videtur voluiſſe exprimi perſonam abſolvendam, ut ita ſententia judiciaria caderet ſuper determinatum ſubjectum, nam Chriſtus inſtituens dixit, *quorum* remiſeritis peccata, & non dixit, quæ peccata remiſeritis. Deinde ſi ſufficeret abſolvendum, & ejus peccata ex circumſtantiis intelligi: ergo ſi quis confeſſus peteret a Confeſſario, numquid me abſolvis? & Confeſſarius reſponderet, ita, To *ita* ſufficeret, quia in his circumſtantiis, & ex intentione proferentis ſignificaret, *abſolvo te a peccatis*, quod quamvis concedat Martinez apud Haun. *lib.* 4. *n.* 977. tamen Lugo *d.* 13. *n.* 25. merito dicit oppoſitum eſſe certum.

635 *Objic.* 1. Hæc forma Baptiſmi, *Ego te baptizo in nomine patria, & filia, & ſpiritu ſancta*, eſt valida, ut dictum eſt in *p.* 1. *n.* 36. ſed ideo eſt valida, quia verba ex circumſtantiis erant ſignificativa veri ſenſus: ergo ſimiliter hæc verba, *abſolvo te*. Reſp. n. min. nam ideo eſt valida, quia in iſtis circumſtantiis erant ex inſtitutione ſua ſecundaria, ſecundum ſe ſignificativa veri ſenſus, uti ibidem explicatum eſt: aliud autem eſt verba ex circumſtantiis ſive cum circumſtantiis eſſe ſignificativa, uti ſunt illa, *abſolvo te*, aliud eſſe de ſe ſignificativa in circumſtantiis, qualia ſunt hæc, *in nomine patria*, quæ prout ſignificativa includunt ſecundariam volitionem inſtituentium conditionatam, eſſentialiter reſpicientem has circumſtantias, quia volebant, ut ſi proferrentur in præſuppoſitis his circumſtantiis, hoc ſignificarent: ergo hæc verba ex inſtitutione illa ſua ſecundaria de ſe ſunt ſignificativa talis objecti, non per circumſtantias ſimul loquentes, ſed ſeipſis ex vi talis inſtitutionis: e contra verba illa, *abſolvo te*, ex nulla inſtitutione nequidem ſecundaria habent, quod ſe ſolis ſignificent abſolutionem a peccatis, ſed hanc debent ſimul ſignificare circumſtantiæ.

636 *Objic.* 2. Si quis commiſerit unicum peccatum poſt Baptiſmum, falſum erit, abſolvo te a peccatis, quia non habet peccata ſed peccatum. R. Aliqui dicunt originale ſimul ſecundo remitti per infuſionem hujus gratiæ: ſed contra, quia ſola peccata poſt Baptiſmum commiſſa cadunt ſub abſolutionem Sacerdotis, ſecundum dicta *n.* 587. Itaque dicendum eſt poni in plurali, quia communiter adſunt plura, & ſi forte adſit unicum, ex modo loquendi ponitur plurale pro ſingulari, uti quando dicimus, *nos, vos*, pro, *ego, tu*. Ex dictis

637 *Colligitur ſeqq.* 1. Hæ formæ, *tu a me abſolveris a peccatis*: Petrus vel dominatio veſtra a me abſolvitur a peccatis: Jubeo, volo te abſolutum eſſe a peccatis, ſunt validæ, quia eſt mutatio tantum accidentalis, cum verba retineant ſenſum a Chriſto intentum: ſunt tamen illicitæ, quia fit contra conſuetudinem, & præſcriptum Eccleſiæ. Et univerſaliter dixi *in p.* 1. *a n.* 40. quandonam mutatio accidentalis cenſeatur notabilis, adeoque ſit peccatum mortale, & quandonam non ſit notabilis, ideoque ſit vel veniale tantum vel etiam nullum peccatum. Speciatim hic omittere To *ego* Platel. nu. 801. dicit nullum eſſe peccatum, quia ſufficienter includitur in To *abſolvo*: Gormaz num. 185. dicit eſſe ſaltem veniale, Averſa §. *ſexto*, aliique communiter dicunt eſſe veniale tantum, contra *Fagund.* qui putavit eſſe mortale. Similiter videtur eſſe veniale tantum omittere To *tuis*. Si tamen omittantur iſta, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, amen*, aliqui cum Dicaſt. *numer.* 28. dicunt nequidem eſſe veniale, quia putant conſuetudinem Eccleſiæ illa addentis eſſe liberam: *Gran.* putat vix excuſandum a mortali, & videtur in idem inclinare Gormaz *numer.* 103. ſed abſolute dicunt eſſe veniale tantum *Boſco*, *Platel.* aliique communiter.

638 2. Quamvis ad valorem ſufficiat, *abſolvo a peccatis tuis*, uti habent Lugo, Dicaſt. *numer.* 53. Averſ. ſupra, tamen videtur fore mutationem notabilem, adeoque mortale, imo forte eſſe mutatio inducens dubium de valore, qualis etiam eſt hæc, *mundo te a peccatis*, cum non habeat ſpeciem judicialis ſententiæ, ſemper autem mortale eſt extra neceſſitatem uti materia vel forma dubia, ſecundum dicta *p.* 1. *n.* 45. Denique docent Sa,

Boſco *n.* 6. Dic.*n.*24.Gob.*t.*7.*n.*160. dummodo dicantur hæc verba, *ego te abſolvo a peccatis tuis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, amen*, quamvis omittantur omnia antecedentia, & ſubſequentia, non fore nequidem veniale, quia *Trid.* dicit tantum laudabiliter adjungi. E contra alii dicunt fore veniale, ſi abſque rationabili cauſa omittantur iſta verba; *Dominus noſter JESUS Chriſtus te abſolvat, & ego auctoritate ipſius*, quia hæ voces videntur ex Eccleſiæ uſu, & voluntate aſſumptæ ad conſtandam unam totam propoſitionem, quæ ſit ordinaria forma hujus Sacramenti. Verba illa, *Paſſio Domini &c.* de quibus habet Buſemb. *num.* 579. relatus, utiliter adduntur, præſertim in confeſſione generali, aut ſi tempore abundes, nam probabile eſt opera pœnitentis per illa elevari ad ſatisfaciendum, uti dicetur *n.*1256.

639 3. Si quis formam mutaret in modum deprecativum, v.g. dicendo, *O Deus abſolve hunc a peccatis ſuis*, eſſet invalida, uti habet communiſſima cum Averſ.*ſ.*2.& Boſco *a n.*64.ideoque S.Th. *opuſc.*22.*c.*11.dicit oppoſitum eſſe temerarium, quia non eſſet ſententia judicialis, qualem in Chriſti inſtitutione debere eſſe docet Trid.*ſeſſ.*14.*de pœn.c.*2.*& can.*9. Hinc recte notant Lugo *n.* 105. & Gorm. *n.* 213. nequidem apud Græcos valere, ſi fiat more tantum precatorio: unde quando aliqui SS. PP. abſolutionem vocant orationem, volunt eſſe æquivalenter talem, in quantum eſt repreſentatio meritorum Chriſti, quibus movetur Deus ad dandam gratiam, vel certe loquuntur de tota forma ordinaria, prout includit etiam antecedentia, & conſequentia. Si tamen diceret, *abſolvat te Deus per me a peccatis*, non more deprecativo, ſed imperativo putat Lugo *n.* 106. fore validam: Si autem tantum dicat, *abſolvat te Deus a peccatis*, Arr. *a n.* 7. & Boſco *a n.* 57. dicunt adhuc fore validam, quia perſona Sacerdotis ſufficienter ſignificatur per exercitam prolationem hujus ſententiæ, quæ in foro externo quandoque profertur etiam imperative, & ita ex Florent. dixi in *p.* 1. *nu.* 31. valere hanc formam Baptiſmi, *baptizetur ſervus Chriſti*, &c. E contra *Lugo* dicit fore dubiam, attamen valituram, ſi diceret, *ſit abſolutus*, vel *abſolvaris a peccatis*, ſed de hoc poſtremo etiam dubito, nam quod verbis illis, *baptizetur ſervus Chriſti*, ſufficienter ſignificetur perſona baptizans, ideo eſt, quia actio abluendi, quam ponit baptizans, & ſuper quam tanquam materiam Baptiſmi cadit forma, eſt exercita ſignificatio perſonæ baptizantis. E contra dum abſolvens dicit, *ſis abſolutus, abſolvaris*, nullam ponit actionem, quæ ſit materia Pœnitentiæ, & ſuper quam tanquam materiam cadat forma: ergo non videtur eſſe exercita ſignificatio perſonæ abſolventis: Et de iis aliiſque ſimilibus formis videri poſſunt Boſco *concl.*3. & Averſa ſupra: item ea quæ dixi in *p.*1.*a n.* 29.

640 *Q. 90. Quis ſit ſenſus illorum verborum, abſolvo te a peccatis tuis?* Reſp. §. 1. Circa hoc varie loquuntur Auctores, nam 1. Magiſter aliique apud Vaſq. *q.* 84. *art.* 3. *dub.* 2. dixerunt eſſe hunc, *Declaro te eſſe liberum a peccatis*, ſed hanc ſententiam eſſe falſam patet ex Trid. *ſeſſ.* 14. *de Pœn. cap.* 6.ubi *can.*9. ſic definit. *Si quis dixerit abſolutionem Sacramentalem Sacerdotis non eſſe actum judicialem ſed nudum miniſterium pronuntiandi, & declarandi remiſſa eſſe peccata confitenti, &c. Anathema ſit.* 2. Alii dixerunt eſſe ſenſum, *libero te ab obligatione peccata illa iterum confitendi*: Sed contra eſt; nam peccata remittuntur per abſolutionem, abſtrahendo ab oligatione illa iterum confitendi, quæ obligatio ſæpe manet, ut dictum eſt *n.* 509. deinde datur abſolutio de ſolis venialibus, & tamen nunquam fuit obligatio illa confitendi. 3. Hugo, & Ricard. a S. Vict. apud Suar. *d.* 19.*ſ.*2.*nu.* 8. dicunt eſſe ſenſum, *remitto tibi pœnam æternam vel temporalem, prout adhuc debitor es*. Contra eſt, quia per abſolutionem, etiam ex intentione Confeſſarii, remittitur culpa, hæc enim venit nomine peccati. Deinde abſolvi non poterit, cui peccatum eſſet remiſſum etiam quoad pœnam, quod eſt contra dicta *n.* 589. & contra ſenſum Sanctorum hominum, & fidelium, qui poſt exactas longas pro peccatis pœnitentias, nihilominus ſine ſcrupulo eadem iterum confitentur. 4. Cond. *d.*4.*n.* 61. dicit eſſe ſenſum, *libero te ab indignitate quam per peccatum contraxiſti*: ſed confutatur ex jam dictis, nam imprimis liberatur a culpa, quæ eſt cauſa illius indignitatis: deinde ſi Deus ſemel & ſimul ſuſtuliſſet illam indignitatem, poſſet peccatum iterum abſolvi. Et ex his etiam confutantur Eſparſa *q.*90.*ad.*4. A.Perez.& Gorm.*p.*2.*a n.* 200. qui dicunt eſſe ſenſum, *libero te a ſolicitudine cauſata per peccatum: Reddo tibi ſerenitatem animæ, quam ſuſtulerat peccatum*, nam intentio Sacerdotis eſt primo, & directe remittere culpam, etiamſi certus eſſem illam aliunde, v. g. per contritionem eſſe antecedenter remiſſam. 5. Suar. *a n.* 15. Arr. *d.*49. *n.* 38. Dicaſt. *d.* 15. *dub.* 5. & recentiores communiſſime non aſſignant alium ſenſum præter hunc, *confero tibi gratiam ex ſe remiſſivam peccatorum*, ſed per hoc non explicatur ſenſus naturalis, quem verba habent & retinent ex inſtitutione humana, quam Chriſtus non immutavit ſed ſuppoſuit, & poſtmodum ad iſtam aliam etiam ſignificationem ſupernaturalem elevavit: Itaque

641 §. 2. Hæc verba, *abſolvo te a peccatis*, ex inſtitutione humana habent hunc ſenſum, *Quantum eſt ex me, judiciatiter libero te a peccatis*: quod exercite idem eſt, ac, *volo, ut dependenter ab hac mea ſententia ſis liber a peccatis*. E contra ex inſtitutione Chriſti habent hunc ſenſum, *Quantum eſt ex me confero tibi gratiam per ſe remiſſivam peccati poſt Baptiſmum commiſſi*. *Pars* 1. videtur conſtare ex notione vocum, nam omnes intelligentes latinum, ſi interrogentur, debent dicere hunc eſſe naturalem ſenſum. Notatque Boſco *ſ.* 3. *num.* 89. Eccleſiam convenientius uti verbo illo, *abſolvo*, quam iſto, *Remitto*, quamvis etiam To *remitto* ſufficiat, & Chriſtus in inſtitutione illo fuerit uſus, quia To *abſolvo* eſt magis accommodatum ad ſignificandam ſententiam judicialem & auctoritativam: ſolius enim Judicis eſt abſolvere, e contra etiam privatorum eſt remittere offenſam vel injuriam ſibi illatam. *Pars* 2. etiam probatur; nam iſta verba eſſe a Chriſto inſtituta ad ſignificandam & cauſandam gratiam primo & per ſe remiſſivam peccati poſt Baptiſmum commiſſi, certum eſt, quia omne Sacramentum eſt inſtitutum ad ſignificandam & cauſandam gratiam; Pœnitentia autem, cum ſit Sacramentum mortuorum, eſt ad cauſandam primam, & quidem in illis tantum, qui poſt Baptiſmum labuntur, uti dictum eſt *n.* 588. ergo licet ex inſtitutione naturali & humana non habeant ſignificationem illam; tamen habent ex inſtitutione Chriſti, ſicuti verba iſta *hoc eſt corpus meum*, ex inſtitutione humana habent ſignificare corpus illius, qui profert, attamen a Chriſto ſunt inſtituta ad ſignificandum Corpus, non Sacerdotis proferentis ſed Chriſti: hoc ſolum eſt diſcrimen, quod forma Euchariſtiæ proferatur non tantum nomine, ſed etiam in perſona Chriſti, ideoque ſignificet Corpus Chriſti tantum, forma autem abſolutionis proferatur tantum nomine Chriſti, & in perſona hominis Miniſtri Chriſto ſubordinati, uti Judex humanus in perſona ſua, ſed auctoritate Principis fert ſententiam. Hoc non obſtante ſignificatio, quam verba abſolutionis habent ex inſtitutione humana, non eſt adæquate eadem, quæ eſt ex inſtitutione Chriſti, uti per ſe patet. *Conf.* utraque pars, nam imprimis per illum ſenſum, quem dicimus habere ex inſtitutione humana, commode explicatur, quomodo verba abſolutionis maneant vera, quando Sacramentum Pœnitentiæ eſt validum & informe, eo quod non cauſet gratiam, verbi gratia defectu doloris univerſalis, de quo caſu dicetur *a numer.* 672. tum etiam abſolvens, quantum eſt de ſe liberat a peccatis, quia quantum eſt de ſe, cauſat gratiam, cum ponat Sacramentum de ſe cauſativum gratiæ, cujus tamen cauſatio per accidens hic & nunc impeditur. Deinde per alterum ſenſum, quem dicimus habere ex inſtitutione Divina melius explicatur, quomodo eadem verba maneant vera, etiamſi cadant ſuper ſola peccata quoad culpam & pœnam plene remiſſa, tum enim cauſatur gratia, quæ remitteret illa peccata, ſi non inveniret remiſſa. Et reipſa tum Deus per infuſionem novæ gratiæ iterum cedit juri ad odium & pœnam: poteſtque etiam remittere venialia per eamdem infuſionem eo fine factam. E contra aliorum Auctorum ſententiæ vel non ita ſatisfaciunt his difficultatibus, vel incurrunt in alias.

Objic. Gratis dicitur, quod verba illa conſignificent iſtam modificationem, quantum eſt ex me. Reſp. n. aſſ. nam cum a ſola abſolutione Sacerdotis non pendeat, quod peccata reipſa remittantur, ſed requirantur etiam multa ex parte pœnitentis, quæ deeſſe poſſunt, verba Sacerdotis non poſſunt omnino abſolute ſignificare, ſed debent tacite imbibere hanc modificationem, quantum eſt ex me, ſive ſuppoſitis ſupponendis: & ſimiliter in foro civili ſententia Judicis, præſertim ſubordinati, non eſt omnino abſoluta, ſed imbibit hanc modificationem, quantum poſſum ſecundum allegata & probata &c. hinc etiam in abſolutione a cenſuris communiter additur *in quantum poſſum & tu indiges*, uti præſcribit Rituale Romanum.

Inſt. Ergo verba abſolutionis erunt vera, quamvis cadant ſuper nullum peccatum, quia abſolvens adhuc vere dicet, quantum eſt ex me, libero te a peccatis. Reſp. n. aſſ. nam propoſitio affirmativa de ſubjecto non ſupponente eſt falſa, ſi autem pœnitens nullum commiſerit peccatum, hæc propoſitio, *quantum eſt ex me, libero te a peccatis*, eſt de ſubjecto non ſupponente, quia dicit, tollo peccata tua: ergo ſupponit & dicit peccata fuiſſe: ergo ſi peccata non habuit, enuntiat falſum. Neque dici poteſt ſenſum eſſe conditionatum, quaſi dicat, libero a peccatis, ſi peccaveris: nam ſupponit abſolute peccata, & ea requirit ad valorem ſui, alioquin non habet materiam, circa quam, neque tum eſſet dolor de vero peccato, nec confeſſio veri peccati: ergo nec tum haberetur Sacramentum Pœnitentiæ. *Nec obſtat*, quod forma Extremæ unctionis, *Indulgeat tibi Deus quidquid deliquiſti*, ſit conditionata & valeat Sacramentum, licet quis per ſenſus externos non peccarit, uti habent *Suar.* aliique cum Dian. *p.* 3. *tr.* 4. *R.* 181. *nam* diſparitas eſt, quod *S. Jacobus* expreſſe dicat, ſi in peccatis fuerit, dimittentur: ergo non ſupponit abſolute adeſſe peccatum. Denique Extrema Unctio non includit dolorem vel confeſſionem de vero peccato. Denique Extrema Unctio habet alium adhuc finem principalem, qui eſt gratia confortativa in ultimo prælio, quamvis forte non ſit remiſſiva peccati; oppoſita omnia ſunt in Sacramento Pœnitentiæ.

Q. 91. Quid præterea ſit notandum circa abſolutionem Sacramentalem? R. ſeqq. §. 1. Quoties abſolutio repetitur, toties cau- 642
ſatur nova gratia, quia toties completur & fit novum Sacramentum, hinc ſi Superior abſolviſſet pœnitentem a ſolis reſervatis, & pro abſolutione non reſervatorium remiſiſſet ad confeſſarium inferiorem, aut e contra ſi confeſſarius inferior abſolviſſet a ſolis non reſervatis, & Superior poſtea a reſervatis, in utroque caſu eſſent duo Sacramenta, & cauſaretur duplex gratia, Suar. Con. Lugo *d.* 20.*n.*81.Dicaſt.*d.*11.*n.* 320. dicens eſſe certum, Moya *d.*1.*q.*8.*n.*20. vocans certiſſimum contra paucos. 643

§. 2. Si quis ſine juſta cauſa in eadem confeſſione abſolutionem repetat ſuper eadem peccata, peccat graviter, quia fruſtraneum eſt, & ſecunda abſolutio eſt irrita defectu novæ materiæ, Bon. Stoz.*l.*2.*n.*86.Si faciat ex ſcrupulo, quo ſe vult liberare, Tamb. & Spor. *n.* 631. dicunt ſaltem ordinarie fore veniale tantum, quia tum repetit ex metu offendendi Deum, & deſiderio non nocendi proximo, quæ videtur eſſe levis imprudentia, & injuria non notabilis, quæ non fit Sacramento: ſed videri debent dicta *p.* 1. *a n.* 123. Si autem ſit ita perplexus, ut æque malum eſſe putet non repetere, quam repetere, poterit nullum eſſe peccatum, ſecundum dicta *l.* 1. *a n.* 81.

§. 3. Si Pœnitens ſtatim poſt confeſſionem redeat, & ſola 644
venialia afferat aut circumſtantias mortalium non notabiliter aggravantes, repetenda non eſt abſolutio, cum enim id neceſſe non ſit, videtur eſſe quædam irreverentia, Spor. *nu.* 628. Quod ſi tamen quis vellet repetere, expedit tacite id facere non formata cruce, quod etiam tum videtur obſervandum, quando ob novum mortale certum vel dubium eſt repetenda abſolutio

lutio, alioquin circumſtantes, qui jam antea viderant abſolvi, quandoque ſuſpicabuntur attuliſſe novum mortale. An autem tum prius renovandus ſit dolor, dicetur *n.* 707.

645 §. 4. Abſolutio poteſt ab uno pluribus dari ſimul, ſic enim ſimul abſolvuntur multi milites ante prælium, dicendo, Abſolvo vos a peccatis, Con. Lug. *d.* 13.*ſect.* 7. Arr. *d.* 50.*ſ.*5.Averſ. *q.* 12. *ſ.*2.Tamb.*de Conf.lib.*2.*c.*10.*n.* 5. Eſſetque talis abſolutio non quidem formaliter, attamen virtualiter & æquivalenter multiplex, & eſſent tot Sacramenta, quot homines ponentes aliquam confeſſionem, & dolorem.

646 §. 5. Etiam poteſt abſolutio ſimul a pluribus dari uni, uti habent idem Auctores, nam ſi quis habens ſola venialia, vel etiam mortalia ſemel confeſſa, partem eorum confiteretur uni, & partem alteri, poſſet poſtea uterque ſimul abſolvere, uti etiam tum, ſi confeſſus eſſet mortalia non confeſſa uni, & alteri alia venialia. Imo fieri poſſet, ut idem æger duobus Sacerdotibus diceret, confiteor vobis hæc peccata mea; tumque poſſent hi eum ſimul abſolvere. Hoc tamen ultimum ordinarie eſt illicitum, quia eſt contra Eccleſiæ conſuetudinem, *Suar. Averſa*.

647 §. 6. Si talis pœnitens ita a pluribus abſolveretur, eſſent plura Sacramenta, quia eſſent plura judicia, & multiplicaretur abſolutio, quæ in recto importatur, confeſſio autem & dolor etiam virtualiter multiplicaretur; hinc ſingulis illis abſolutionibus reſponderent diſtinctæ gratiæ, Lug.*n.*166.Averſ.*ſupra contra* Gorm.*p.*2.*n.*218.*& alios*. Opponit Arr.*n.*27. tres ejuſmodi abſolutiones habere ſe ſicut ſe habent tres hoſtiæ quas aliquis ſimul ſumit, quæ faciunt unum Sacramentum & unicam cauſant gratiam. *Sed contra eſt*, nam tres hoſtiæ ſimul ſumptæ faciunt unum cibum, & cadunt ſub una tantum ſumptione, quæ autem hic interveniunt, non faciunt unum judicium, ſed ſinguli ſeorſim ſunt Judices feruntque diſtinctas ſententias: ergo ſunt plura judicia. Nec eſt ſimile in Baptiſmo, quem duo ſimul conferrent uni puero, quia cum Baptiſmus non ſit iterabile, & unicum habeat finem, qui eſt ſpiritualiter regenerare, unicus valet, ideoque tales duo Baptiſmi cenſeri deberent unus moraliter: e contra Sacramentum Pœnitentiæ eſt iterabile, & ejus finis eſt etiam per plures gratias ſæpius remittere peccata: ergo plures abſolutiones non neceſſario faciunt unum moraliter Sacramentum.

648 §. 7. Si pœnitens confeſſus coram multis voluiſſet ab uno tantum abſolvi, & plures ſimul abſolverent, non conficerentur plura Sacramenta, quia pœnitens non voluit plura: conficeretur tamen unum, quia quamvis petierit unam tantum abſolutionem, tamen non excluſit plures, nec unius abſolutio tollit vim alterius, ſed omnes ſunt moraliter una. Lugo *n.*175.Arr.*ſupra*.

649 §. 8. Si plures ſimul abſolventes uterentur hac forma, *abſolvimus te a peccatis*, Dur.Suar.Arr.*ſect.*6.Averſ.*ſupr.* aliique probabilius dicunt contra Vaſq. Con. Lugo *n.* 176. valide abſoluturos, quia ſicuti valori hujus formæ, *abſolvo vos*, non obſtat, quod ſignificetur conſortium plurium abſolvendorum, ita nec valoris illius, *abſolvimus te*, quod ſignificetur conſortium plurium abſolventium: in neutra enim ponitur aliquid repugnans ſignificationi a Chriſto intentæ. Et ſimile eſt, ſi Deus diſpenſaret cum aliquo, ut poſſet duas uxores ducere, ſi enim diceret, *accipio vos in uxores*, illæ poſſent reſpondere, *& nos accipimus te in virum*, foretque validum cum ſingulis Matrimonium.

650 §. 9. Dicendo, *abſolvimus te*, poſſent abſolvere, vel ſinguli totaliter, ideſt, unus dependenter ab altero, vel ſinguli partialiter tantum, ideſt, unus dependenter ab altero & nonniſi cum altero, prout ipſi formarent ſuas intentiones, verba enim ſunt ad hoc indifferentia, & per intentiones determinari poſſunt. *Nec obſtat*, quod volendo abſolvere tantum partialiter, viderentur habere intentionem tantum conditionatam, *ego volo abſolvere, ſi tu abſolvas*, *nam* non obſtat intentio conditionata, ſi ſit de re præſente, & purificata, uti dictum eſt *p.* 1. *nu.* 79. Deinde non eſt intentio ſtricte conditionata, quia ſenſus eſt, *volo abſolvere, quia tu etiam abſolvis*. *Nec iterum obſtat*, quod Chriſtus voluerit Miniſtrum in hoc Sacramento eſſe in ſolidum Judicem, *nam* ſinguli erunt in ſolidum Judices, quamvis ſinguli judicare non velint, niſi etiam judicet alter.

651 §. 10. Si ſinguli vellent tantum partialiter abſolvere, & unus proferret formam ante alterum, communis ſententia dicit, neutrum abſoluturum, quia, quando exiſteret abſolutio unius, non exiſteret abſolutio alterius, & tamen ſinguli volebant abſolutionem ſuam non valere ſine abſolutione alterius, Arr. *tamen n.*36. probabiliter putat utramque valituram, dummodo ita ſequantur ſe, ut adhuc cenſeantur moraliter coexiſtere. Quid autem futurum ſit in caſu, quo ſinguli vellent abſolvere, ſi alter non abſolveret, dictum eſt *p.* 1. *n.* 74.

652 §. 11. Non expedit, ut verba abſolutionis omnino alte exprimantur, partim ne plebeji ea addiſcant, & poſtea abutantur, partim quia abſolutio ſæpe datur ſub conditione aut omnino non datur: ergo ut circumſtantes non advertant, quandonam id fiat, præſtat ſe aſſuefacere ad abſolutionem, vocaliter quidem, attamen ſubmiſſe dandam.

653 §. 12. Ritus in abſolvendo eſt ſervandus pro conſuetudine cujuſque loci, & Eccleſiæ, ſic quidam abſolvunt tecto capite ut ſic ſe Judices eſſe oſtendant, alii detecto, ut ſignificent ſe abſolvere nomine Chriſti, tanquam principalis Judicis: & teſtatur *Rayn.* ſententiam *Sa*, qui volebat fieri tecto capite, eſſe expunctam a ſacris cenſoribus. Item communiter elevatur manus ad verba, *Indulgentiam*, vel *Dominus noſter*, formaturque Crux ad verba, *In nomine Patris &c.* Item ſuperpelliceo, & ſtola utuntur confeſſarii non regulares, quando in templo publice audiunt: has tamen cæremonias omittere, per ſe loquendo, nullum eſt peccatum, ita cum aliis Stoz. *l.* 2. *n.* 83.

Abſolvi non poſſe abſentem, probabitur *n.* 1195. Poſſe abſolutionem dari ante expletam pœnitentiam, & ante emendatam vitam, probabitur a *n.* 1230. Poſſe dari moribundo ſine verbali confeſſione, dicetur a *n.* 1156. Quo ſenſu dari poſſit abſolutio dimidiata, dicetur a *n.* 1152. Poſſe abſolutionem aliquando, ſed

non ſemper differri, dicetur *a n.* 1764. Poſſe & debere aliquando dari ſub conditione, dicetur a *n.* 1769.

DUBIUM II. 654

Qualis contritio requiratur?

„ SUppono, quod contritio in communi ſit dolor ac deteſtatio peccati commiſſi, cum propoſito emendandi, ut habet Trid. *ſeſſ.* 14. ubi eam dividit in perfectam, quæ abſolute ſic dicitur, & in imperfectam, quæ attritio dicitur. Perfecta eſt, quæ elicitur ex motivo charitatis, propter Deum ſumme dilectum, & hæc ex ſe ſola mox juſtificat, etſi cum voto & ordine ad Confeſſionem, quam deinde facere teneris. Imperfecta eſt, quæ ex inferiore motivo, ſupernaturali tamen, concipitur.

„ Reſp. Ad Sacramentum hoc ſufficit, & requiritur ſaltem attritio formalis, ſupernaturalis, efficax, & univerſalis, reſpectu mortalium, concepta in ordine ad confeſſionem, vel ſaltem abſolutionem: eſt communis: v. Bon. *d.* 5. *qu.* 5. & Schol. ac colligitur ex Trid. *l. c. Unde reſolves*:

„ I. Non requiritur contritio exiſtimata, ut voluit *Gabriel*.

„ II. Non ſufficit, 1. Attritio exiſtimata tantum, licet inculpabiliter, quia vera attritio eſt pars eſſentialis. 2. Nec deſiderium abſolutionis ſine affectu ad peccata; idque etiamſi tantum confitearis venialia, ut habet ſententia communis contra *Angles*, & quoſdam alios, quos ſequitur Tam. *l.* 1. *exp. conf. c.* 3. v. Dian.*p.*9.*t.*9.*R* 31. Unde peccat graviter, qui etiam ſola venialia, vel ſola mortalia alias confeſſa, ſine omni formali dolore confitetur, quia non ponit materiam Sacramenti, & ſaltem periculo ſacrilegii ſe exponit. Ita C. Lug.*d.*14. *ſ.*8. *&c. com.* V.Dian.*p.*3.*t.*14. *R.* 116. Bon.*ſ.* 1.*p.*3. Non tamen eſt neceſſe, ut dolor ſe extendat ad omnia venialia, quorum ſibi pœnitens eſt conſcius. *Sa, Laym. Lug.* imo notat Tamb. *l. c.* ſatis eſſe de uno veniali dolere formaliter, etſi plurium ſis conſcius, de quibus nec dolorem, nec propoſitum emendandi habeas, ſive ea confitearis, ſive non.

„ III. Non abſolvitur qui dolet, licet intenſiſſime, tantum propter infamiam, damna, aliaſve pœnas temporales præciſe, etſi ex inculpabili ignorantia, quia non eſt dolor ſupernaturalis, nec ignorantia, aut bona fides poteſt ſupplere defectum eſſentialem, Bon. *l. c. &c.* Limitat tamen Regin.cum Tamb.*c.*1. niſi doleas propter iſtas ut a Deo inflictas vel infligendas.

„ IV. Ad attritionem non requiritur ulla intentio vel duratio temporis, ut vult *Durand*.

„ V. Etſi debeat eſſe de omnibus peccatis mortalibus, non requiruntur tamen ſinguli dolores de ſingulis, ut vult *Angles*, ſed ſufficit unus actus, de omnibus ſimul ſumptis, etiam oblitis, ideoque peccat graviter, qui ſciens prudens non atteritur univerſaliter de omnibus mortaliter nondum remiſſis, Bon. *&c. ll. cc.*

„ VI. Non ſufficit dolere, quod non doleas, ut habet *Nav. & Sa*, nec velleitas non peccandi. Ratio utriuſque eſt, quia non eſt dolor de peccatis commiſſis, cum quo affectus ad ea ſtare poteſt. Henriq. Vaſq. Bon. *l. c. n.* 7. Ubi recte notat, cum actu, quo quis dolet, ſe non dolere de peccatis, plerumque conjunctum eſſe dolorem de peccatis, etſi pœnitens eum non dignoſcat.

„ VII. Etſi dolor hic debeat eſſe ſummus appretiative, ita ut nihil magis deteſteris quam peccatum, maliſque omnia mala hujus mundi perpeti, quam mortaliter contra Deum peccare, non tamen opus eſt, imo nec expedit, particulares facere collationes; v. g. mallem hoc vel illud malum ſubire, quam mortaliter peccare, quia periculoſæ ſunt.

VIII. Qui non vult occaſiones proximas peccandi a ſe amoliri, vel non remittere ex animo, vel non reſtituere, aut ſatisfacere, quibus debet; vel non habet formale (licet probabiliter cum C.Lug.*l.c.ſ.*5.*Laym.Dian.* aliqui dicant, virtuale in contritione univerſali incluſum ſufficere, ſaltem, quando non occurrit cogitatio de peccatis vitandis) propoſitum, peccata mortalia (quando talia confitetur) vitandi efficax, ideſt, cum quo non poſſit conſiſtere affectus actualis erga aliquod mortale, non eſt ſufficienter attritus. Ratio, quia non eſt dolor, & deteſtatio efficax, quippe cum quo poſſit ſtare voluntas peccandi, nec is ſe ex toto corde convertit ad Deum, deteſtans peccatum ſuper omne deteſtabile, Suar. Fernand. *l.* 5. *t.* 6. *c.* 4. Dian.*p.*3.*t.*4.*R.*119.*& comm.* Et licet ſola venialia confitearis, teneris tamen, ſicut dolorem, ita etiam propoſitum, ſaltem virtuale, circa illa habere, C. Lugo *d.* 14. *ſ.* 8. *& 9. & alii*.

„ IX. Redire ſæpe cum eodem mortali, non eſt certum indicium deeſſe attritionem, etſi ſit magna præſumptio, præſertim in iis, qui coguntur confiteri a parentibus, magiſtris, &c. item in iis, qui aliquoties moniti concubinam non ſeparant, aut reſtitutionem non faciunt: quibus proinde abſolutio differenda eſt, niſi id actu præſtent. Quamquam poſſint eſſe alia ſigna veri doloris, v. g. ſi media præſcripta ſint adhibita, occaſiones vitatæ, ſi numerus peccatorum imminutus, ſi pœnitens omnino aſſerat, cui plerumq; credi debet, cum ipſi ſit ſui accuſator, defenſor & teſtis. Qua in re opus eſt magna prudentia Confeſſarii, ne pœnitentem ſeveritate avertat, neque etiam lenitate ſeducat & peccet, pereatque cum illo, Suar. *in* 3. *p. d.* 32. *ſ.* 2. Sanch. *l.* 2. *in Dec. c.* 32. *& l.* 3. *c.* 5. C. Lug. *n.* 166. *&* 169. contra quorum, aliorumque communem ſententiam, docent apud Dian. Vivaldus, & Joannes Sancius, *d.* 10. *n.* 16. poſſe toties, quoties confitetur, abſolvi, etiamſi nullus appareat profectus, eo quod ſine illo poſſit eſſe verum propoſitum, ſicut eſt in iis, qui venialia ſemper afferunt eadem. Verum id probare non auſim, nec videtur eſſe par ratio. V.Kon.*d.*2.*dub.*14.Dian.*p.*1.*t.*7.*R.*55.*& p.*2.*t.*2.*miſc.R.*45.

„ X. Abſolvendi ſunt ii, qui ex officio, domo vel negotio, in quo propinquum peccati periculum imminet, diſcedere nolunt eo quod ſine maxima difficultate non poſſint, parati interim, media præſcribenda adhibere. Ratio eſt, quia occaſio, etiam propinqua, non neceſſitat ad peccatum, ideoque ſtare poteſt cum propoſito peccata vitandi. *Nec refert*, quod quis

putet

ce exomologeſis, latine accuſatio, &c. frequentiſſime dicitur Pœnitentia, quia partes illius pœnam habent, nam contritio habet dolorem, confeſſio ruborem, ſatisfactio moleſtiam: frequenter etiam in communi uſu dicitur Confeſſio, ita ut hoc nomine veniat totum Sacramentum.

581 §. 2. De fide eſt Chriſtum in Eccleſia inſtituiſſe Sacramentum Pœnitentiæ, nam poſt varia Concilia ita docent Tridentinum *ſeſſ.* 14. *de Pœn. c.* 1. ac definit *can.* 1. his verbis: *Si quis dixerit in catholica Eccleſia non eſſe vere, & proprie Sacramentum pro fidelibus, quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur, ipſi Deo reconciliandis, a Chriſto Domino inſtitutum, anathema ſit.* Eſt autem contra *Montaniſtas, & Novatianos*, ad quos poſtea acceſſerunt Lutherus, Calvinus, aliique aſſeclæ, uti referunt Bellarm. *l.* 1. *c.* 9. Tann. *q.* 1. *n.* 3. Illſ. *n.* 1.

582 §. 3. Hoc Sacramentum eſt inſtitutum a Chriſto poſt reſurrectionem, ut nunc tenent omnes paſſim contra Armacan. apud Dicaſt. *d.* 4. *dub.* 2. qui putavit inſtitutum eſſe a Chriſto ſub initio prædicationis; item contra alios apud Tann. *n.* 6. qui dixerunt, ſub initio mundi in Paradiſo eſſe inſtitutum a Deo; ſed probatur ex Trid. *ſeſſ.* 6. *c.* 4. *ſeſſ.* 7. *de Sacr. in genere, can.* 1. *ſeſſ.* 14. *de Pœn. can.* 1. ſupra relato, ubi *c.* 1. ſic loquitur: *Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipue inſtituit, cum a mortuis excitatus inſufflavit in diſcipulos ſuos Joannis* 20. *dicens, Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis, &c.* Cum autem addat, *præcipue*, innuit aliquid illius jam anteceſſiſſe, nam præceſſerat promiſſio Matth. 16. & 18. ubi Petro dixerat, quod daturus eſſet claves, & diſcipulis, quod quæcumque eſſent ligaturi, vel ſoluturi in terris futura eſſent ligata, vel ſoluta in cœlis. Deinde etiam in ultima cœna ante mortem inchoarat inſtitutionem illam, quando ordinaverat Sacerdotes his verbis: *Hoc facite*, impreſſio enim characteris ſacerdotalis erat inchoatio poteſtatis ad remittenda peccata. Et ideo etiam nunc in Eccleſia adæquata poteſtas remittendi peccata diviſibiliter confertur, primo inchoative, quando accipitur poteſtas in Corpus Chriſti verum per traditionem patenæ cum pane, & calicis cum vino adjunctis verbis, *Accipite poteſtatem offerendi Sacrificium, &c.* Poſtmodum complетive per impoſitionem manuum Epiſcopi, adjunctis verbis: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis, &c.* per quam ultimam partem ordinationis ſacerdotalis, vel augetur character, uti volunt plerique cum Dicaſt. *de Ordine num.* 126. vel idem character extenditur ad Corpus Chriſti myſticum, uti volunt alii cum Tann. *de Ordine n.* 136. Congruentia autem, cur Chriſtus inſtituerit poſt reſurrectionem, eſt hæc, quia hoc Sacramentum ſupponebat mortem animæ, & erat ad reſurrectionem peccatoris.

Objici poteſt S. Thomam Apoſtolum non adfuiſſe, quando Chriſtus Jo: 20. dixit: *Accipite Spiritum Sanctum, &c.* & tamen æque ac cæteri habuit poteſtatem remittendi peccata. R. S. Cyrillus, & ex illo Boſco *ſ.* 1. *n.* 54. dicunt, omnes diſcipulos Chriſti etiam abſentes vi verborum iſtorum eſſe ordinatos, & accepiſſe poteſtatem abſolvendi; neque tamen inde ſequitur nunc poſſe etiam abſentes ordinari, quia pro Eccleſia aliter ſtatuit Chriſtus, qui pro ſe habebat poteſtatem excellentiæ, ideoque ipſi licebat ordinare, prout volebat.

583 §. 4. De Sacramento Pœnitentiæ ita habet *Conc. Flor.* poſt ſeſſ. ult. in Decreto Eugenii IV. ad Armenos: *Quartum Sacramentum eſt Pœnitentia, cujus quaſi materia ſunt actus pœnitentis, cordis contritio cum propoſito non peccandi de cetero, oris confeſſio, ſatisfactio: Forma, Ego te abſolvo, &c.*

584 *Q.* 83. *Quid præterea ſit notandum circa materiam Sacramenti Pœnitentiæ?* R. §. 1. Sola peccata ſunt materia confeſſionis, uti tenent omnes Catholici teſte Dicaſt. *d.* 9. *n.* 296. & colligitur ex Trid. *ſeſſ.* 14. *de Pœnit. c.* 4. *& can.* 3. ubi pro materia non aſſignantur niſi peccata, ideoque ſimpliciter vocatur confeſſio peccatorum. Idem evincitur ex forma Sacramenti, nam dicit *abſolvo a peccatis*. Denique id ſatis conſtat ex communi ſenſu Doctorum, ac etiam fidelium omnium.

585 §. 2. B. Virgo non fuit capax abſolutionis, ideoque Dicaſt. *d.* 6. *n.* 9. explodit ſententiam Alberti M. qui ut probaret B. Virginem habuiſſe gratiam Sacramentalem Pœnitentiæ, dixit ſoſtam fuiſſe confiteri S. Joanni Evangeliſtæ peccata, quæ apprehendebat ſe feciſſe; nam & hic error B. Virgine indignus eſt, & illo ſuppoſito adhuc non poterat Sacramentum eſſe validum, quod requirit verum, & non tantum exiſtimatum peccatum. Unde Scotus *in* 4. *diſt.* 17. in fine recte ait: Si B. Virgo fuiſſet confeſſa, peccaſſet confitendo.

586 §. 3. Quamvis imperfectio de ſe non ſit materia confeſſionis, tamen ordinarie habet adjunctum peccatum, quod eſt materia ſufficiens, ſecundum dicta *l.* 5. *a n.* 211. ubi etiam *n.* 114. dixi, tranſgreſſionem Regulæ, quamvis non obligantis ſub peccato, ordinarie habere adjunctum peccatum, quod confirmatur ex dictis *l.* 4. *n.* 58.

587 §. 4. Cenſuræ v. g. excommunicationis, ſuſpenſionis, etiam non ſunt materia abſolutionis ſacramentalis, quamvis debeant ad legitimum miniſtrum deferri, ut per ſententiam Eccleſiaſticam auferantur, & quidem quandoque prius, quam dari poſſit abſolutio a peccatis.

588 §. 5. Peccata ante Baptiſmum commiſſa non ſunt materia apta confeſſionis ſacramentalis. S. Th. 3. *p. q.* 84. *art.* 2. aliique communiſſime, inter quos Boſco *d.* 7. *ſ.* 2. *n.* 3. merito dicit hunc eſſe, & ſemper fuiſſe totius Eccleſiæ ſenſum; eſt autem contra aliquos apud Amic. *d.* 13. *n.* 46. qui innuunt peccata illa eſſe materiam neceſſariam; & ſaltem eſt contra *Angel.* & quoſdam recentiores apud Gormaz *p.* 2. *n.* 71. qui putant eſſe materiam ſufficientem, ſed *Vaſq. Turr. & Perez* dicunt oppoſitum eſſe certum, *Bonac.* dicit videri tanquam de fide definitum, *Amic.* dicit videri non obſcure definitum in *Trid. & Florent.* ideoque opinionem illam vocat errorem, nam in primis Trid. *ſeſſ.* 6. *c.* 15. *item ſeſſ.* 14. *de Pœn. c.* 1. 2. 4. & 5. conſtanter docet, & novem repetitis vicibus dicit Sacramentum ex inſtitutione Chriſti eſſe pro peccatis poſt Baptiſmum commiſſis; tumque Can. 1. ſic definit: *Si quis dixerit in Catholica Eccleſia Pœnitentiam non eſſe vere, & proprie Sacramentum pro fidelibus, quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur, ipſi Deo reconciliandis a Chriſto Domino noſtro inſtitutum, anathema ſit.* Deinde *Florent.* in Decreto Eugenii IV. ad Armenos dicit effectum Baptiſmi eſſe remiſſionem omnis culpæ originalis, & actualis, itemque omnis pœnæ: ergo innuit pro peccatis illis non eſſe inſtitutum Sacramentum Pœnitentiæ, ſed tantum pro peccatis fidelium ingreſſorum in Eccleſiam, uti habet Trid. *c.* 2. addens rationem, quia Eccleſia non judicat de illis, quæ extra ſe ſunt. Accedit conſenſus Theologorum, qui hoc tanquam certum potius ſupponunt quam probent; & alioquin dicam etiam peccatum originale eſſe materiam ſufficientem confeſſionis, quod dicere nemo hactenus eſt auſus.

§. 6. Peccata antehac rite confeſſa, & per abſolutionem remiſſa ſunt materia ſufficiens novæ confeſſionis, non tamen neceſſaria, per ſe loquendo. *Pars* 1. eſt S. Th. *in* 4. *diſt.* 17. *q.* 3. *a.* 3. *q.* 5. *ad* 4. & aliorum communiſſima, quam certam docent Suar. *d.* 18. *ſ.* 1. *n.* 6. & Averſ. *q.* 10. *ſ.* 2. Vaſq. autem *q.* 91. *art.* 3. *dub.* 7. *n.* 1. dicit a nemine negari: refert tamen plures Amic. *d.* 13. *n.* 25. qui dicunt, quamvis ſufficiant ad eſſentiam Sacramenti, tamen non ſufficere ad effectum: ſed ſi Sacramentum eſt validum, non eſt ratio illi negandi effectum, cum nullus adſit obex: itaque pars illa probatur ex declaratione Benedicti XI. ſtatim citanda. Idem ſignificatur cap. *Quem pœnitet*, 88. De pœn. diſt. 1. his verbis: *Quanto pluribus confitebitur in ſpe veniæ turpitudinem criminis, tanto facilius conſequetur miſericordiam remiſſionis, ipſi enim Sacerdotes plus jam poſſunt proficere, plures confitentibus parcere.* Idem evincit praxis in univerſa Eccleſia, nam fideles ſæpiſſime faciunt confeſſiones generales, repetuntque peccata ante confeſſa, & nulla alia: ergo. Et ratio eſt, quia quod peccatum ſit antehac confeſſum, nihil obſtat, nam non ideo deſinit fuiſſe peccatum: quod autem jam ſit ante remiſſum, etiam non obſtat, uti patet, ſi quis de peccato nunquam confeſſo fuerit perfecte contritus, manet enim etiam obligatus ad confitendum; imo ſicuti poteſt etiam cum fructu ſæpius repeti contritio ejuſdem peccati, ita Confeſſio. *Pars* 2. quod peccata confeſſa, & remiſſa non ſint, per ſe loquendo, materia neceſſaria confeſſionis eſt. *S. Th.* ſupra & aliorum communiſſima, quam pariter certam dicit eſſe *Averſa* ſupra, & etiam conſtat ex declaratione Benedicti XI. in Extrav. communi *Inter cunctas* de privilegiis, ubi dicit eum, qui ſemel confeſſus eſt, & abſolutus etiam a religioſo mendicante, non teneri iterum ne quidem proprio Parocho peccata illa confiteri, & poſtea ſubdit: *Licet de neceſſitate non ſit iterum eadem confiteri peccata, tamen quia propter erubeſcentiam, quæ magna eſt pœnitentiæ pars, ut eorumdem peccatorum iteretur confeſſio, reputamus ſalubre.* Idem de non neceſſario repetendis peccatis confeſſis definit tanquam catholicum dogma Joannes XXII. in Extrav. communi. *Vas electionis* Tit. de hæreticis, itaut oppoſitum damnet velut falſum, & erroneum. 589

Dixi, per ſe loquendo, nam per accidens eſt obligatio iterum confitendi. 1. Si quis inter cetera eſſet confeſſus reſervata non habenti poteſtatem in reſervata, hæc enim teneretur iterum confiteri alteri. 2. Si aliquod peccatum omiſſum non poſſet explicari, niſi iterum faciendo mentionem peccati alias confeſſi. 3. Si quis voviſſet iterum eadem peccata confiteri, aut acceptaſſet Pœnitentiam de iis iterum confitendis, aut ſi hoc præciperet regula alicujus Ordinis ab ipſo libere acceptata. 4. Si confeſſus ut dubium poſtea agnoſceret eſſe certum, aut ſi in genere confeſſus poſtea recordaretur illius in ſpecie. 5. Si Confeſſarius etiam injuſte noluiſſet eum abſolvere, vel defectu juriſdictionis non potuiſſet. 6. Si confeſſus eſſet ſine debito dolore aut propoſito, quo caſu iterum dicetur a *n.* 1260. An autem Eccleſia poſſet præcipere iteratam alicujus peccati mortalis Confeſſionem, dicetur *n.* 2017. 590

Objic. 1. Contra dicta *n.* 589. Dolor eſt de malo ut præſente, ſecundum dicenda *n.* 656. ſed quando peccatum eſt remiſſum quoad culpam, & pœnam, nihil eſt de præſenti, in quod tendere poſſit ille dolor: ergo. R. n. min. nam ſaltem eſt carentia illius, quod habuiſſem illo inſtanti, quo peccavi: aut ſi ſupponas me illud aliunde habere, ſaltem hoc eſt præſens malum, quod eſt peccaviſſe, ſive privatum eſſe bono innocentiæ vel abſolutæ immunitatis a peccato, quæ privatio ſemper exiſtit in eo, qui ſemel peccavit: unde ſicuti illud, quod eſt me aliquando bonum egiſſe, eſt aliquod bonum præſens, & ideo de illo poſſum ſemper gaudere, ita de illo, quod eſt peccaviſſe, poſſum ſemper dolere, quamdiu ſum in ſtatu, cui non repugnat dolor. 591

Objic. 2. Forma non poteſt ſæpius cadere ſuper eamdem materiam. R. Si tantum ſit eadem materia proxima, tranſeat, ſi aliquid aliud ſit materia proxima, ipſa autem ſit materia remota; n. nam poſſum duos ſucceſſive baptizare eadem aqua, duos ægros inungere eodem oleo, quia habebo alias materias proximas, nempe ablutionem, & unctionem aliam, ſuper quam immediate cadet nova forma, ſimiliter hic duo abſolutiones cadent immediate ſuper duos dolores vel ſaltem ſuper duas Confeſſiones. Quis autem tum ſit ſenſus verborum, *Ego te abſolvo*, dicetur *num.* 641. 592

§. 7. Venialia ſunt materia ſufficiens, non tamen neceſſaria Sacramenti Pœnitentiæ, uti tenent Catholici omnes ex Trid. *ſeſſ.* 14. *de Pœn. c.* 5. his verbis: *Venialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quamvis recte, & utiliter citraque omnem præſumptionem in confeſſione dicantur, quod piorum uſus demonſtrat, taceri tamen citra culpam, multiſque aliis remediis expiari poſſunt.* Et quod ſint materia ſufficiens, definit Can. VII. his verbis: *Si quis dixerit in Sacramento Pœnitentiæ, &c. non licere confiteri peccata venialia, anathema ſit.* Idem jam declaraverat Leo X. damnans hunc art. 8. Lutheri: *Nullo modo præſumas confiteri peccata venialia.* Ratio colligitur ex verbis generalibus, quibus Chriſtus Sacramentum Pœnitentiæ inſtituit, dicens: *Accipite Spiritum* 593

Sanctum, quorum peccata remiſeritis, &c. quæ conveniunt, tam venialibus, quam mortalibus. Similiter quod non ſint materia neceſſaria, ratio eſt, tum quia valor Sacramenti, & effectus, qui eſt gratia, non pugnant cum illis, tum etiam quia multis aliis modis remitti poſſunt, uti habet *Trid.* ſupra, & declarabitur a *n.* 2012. An autem Eccleſia præcipere poſſit confeſſionem venialium, dicetur *num.* 2018.

594 §. 8. Etiam ſola venialia ſunt materia ſufficiens Sacramenti Penitentiæ, uti manifeſte colligitur ex *Trid.* ſupra, nam definit venialia ſimpliciter eſſe materiam ſufficientem, & ſupponebat tanquam certum, quod venialia ſæpe eſſent in hominibus piis non habentibus mortalia, quæ nullo jure prohibentur confiteri: ergo. An autem expediat frequens confeſſio venialium, dicetur *n.* 1885. Denique an expediat confiteri ſola venialia, & pœnitens non ſemper ſit abſolvendus, dicetur a *n.* 1885.

595 §. 9. Materia neceſſaria confeſſionis ſunt omnia mortalia poſt Baptiſmum commiſſa, & nunquam directe ſubjecta abſolutioni, ſic enim docet Concil. Lateranenſe ſub Innoc. III. *cap. Omnis utriuſque ſexus*, his verbis: *Omnis utriuſque ſexus fidelis, poſtquam ad annos diſcretionis pervenerit, omnia ſua ſolus peccata ſaltem ſemel in anno fideliter confiteatur.* Similiter *Florent.* in Decret. Eugenii IV. ad Armenos, explicans partes Sacramenti Pœnitentiæ, ait: *Pars ſecunda eſt oris confeſſio, ad quam pertinet, ut peccator omnia peccata, quorum memoriam habet, ſuo Sacerdoti confiteatur integraliter.* Similiter Trid. *ſeſſ.* 14. *de Pœn. c.* 5. dicit inſtitutam eſſe a Domino integram peccatorum confeſſionem, & omnibus poſt Baptiſmum lapſis jure divino neceſſariam eſſe, & ſubdit: *Ex his colligitur, oportere a pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum poſt diligentem ſui diſcuſſionem conſcientiam habent, in confeſſione recenſeri, etiamſi occultiſſima illa ſint.* Addit, *cum univerſa peccata mortalia, etiam cogitationis, homines iræ filios, & inimicos Dei reddant, neceſſum eſt, omnium etiam veniam cum aperta, & verecunda confeſſione a Deo quærere.* Idem ſæpius repetit eodem capite, & poſtea ſic definit Can. 7. *Si quis dixerit in Sacramento Pœnitentiæ ad remiſſionem peccatorum neceſſarium non eſſe jure divino confiteri omnia, & ſingula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ ſunt contra duo ultima Decalogi præcepta, & circumſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant, &c. anathema ſit.* Accedit communis Eccleſiæ traditio, uti oſtendit Bellarm. *l.* 3. *a c.* 6. Item conſenſus Sanctorum Patrum apud Bellarm. *c.* 2. Item praxis fidelium agnoſcens mortalia omnia tanquam materiam hic neceſſario explicandam. Ratio autem a priori eſt voluntas Chriſti nobis manifeſtata per relata Concilia, & per univerſalem Eccleſiæ ſenſum, ac conſuetudinem.

596 §. 10. Peccata mortalia etiam inculpabiliter omiſſa, ſunt materia neceſſaria confeſſionis, ut conſtat ex hac propoſitione 11. ab Alexandro VII. damnata: *Peccata in confeſſione omiſſa, ſeu oblita ob inſtans periculum vitæ, aut ob aliam cauſam, non tenemur in ſequenti confeſſione exprimere.* Ratio autem eſt, quia Sacerdos, qui a Chriſto conſtitutus eſt Judex circa mortalia, necdum tulit ſententiam de illis, neque pro qualitate delicti poteſt imponere ſatisfactionem, tum punitivam, tum medicinalem, niſi peccata illa exprimantur, & directe ſubjiciantur clavibus, ideoque licet forte indirecte remiſſa ſint, tamen manet obligatio ut directe ſubjiciantur abſolutioni. Ex his dictis

597 *Colliges*, quid ſit directe, & indirecte remitti peccatum: nam tum dicitur directe remitti, quando remittitur ratione ſui independenter ab alio peccato remiſſo, quia nempe eſt materia huic Sacerdoti per hanc confeſſionem cognita, & ſubjecta. E contra tum remittitur indirecte, quando remittitur non ratione ſui, eo quod vel non ſit materia per confeſſionem cognita, vel non ſit materia ſubjecta huic Sacerdoti, attamen remittitur dependenter ab alio peccato huic Sacerdoti per confeſſionem cognito, & ſubjecto; ſic peccatum non reſervatum, & in confeſſione expreſſum remittitur directe, quia remittitur ratione ſui, utpote de ſe materia huic Sacerdoti per confeſſionem manifeſta, & ipſius etiam juriſdictioni ſubjecta. E contra peccatum vel omiſſum vel reſervatum non remittitur directe, quia omiſſum non eſt materia per confeſſionem cognita; reſervatum autem quamvis forte ſit materia per confeſſionem cognita, tamen non eſt ſubjecta juriſdictioni hujus Sacerdotis; nihilominus quia nullum peccatum poteſt per Sacramentum remitti, niſi ſimul remittatur omne mortale, & adſit dolor ac propoſitum ſufficiens ad remiſſionem etiam illius mortalis omiſſi vel reſervati, hæc ſimul remittuntur, ſed dependenter ab illo altero peccato expreſſo, in quod Sacerdos habebat juriſdictionem. Dependentia autem illa, & independentia in hoc conſiſtit, quia ſi nullum aliud peccatum fuiſſet expreſſum, non potuiſſet per Sacramentum remitti hoc peccatum omiſſum, vel reſervatum: e contra quamvis non adfuiſſet illud omiſſum vel reſervatum, poterat remitti illud expreſſum: & hoc ſenſu dicitur omiſſum vel reſervatum remitti dependenter ab iſto peccato expreſſo; e contra peccatum expreſſum dicitur remitti independenter ab illo omiſſo vel reſervato.

598 *Q.* 85. *An peccata dubia ſint materia neceſſaria confeſſionis?* R. Colligitur ex ſeqq. §. 1. Dubium hic poteſt eſſe vel de peccato ipſo, uti ſi dubites, an ullo modo peccaveris in materia de ſe alioqui mortali, vel de qualitate peccati, ut ſi ſcias te peccaſſe, ſed dubites, an mortaliter, an venialiter, vel de confeſſione peccati, uti ſi ſcias te peccaſſe mortaliter, ſed dubites, an ſis confeſſus.

599 §. 2. Circa hæc ſingula poteſt in utramque partem eſſe dubium vel poſitivum vel negativum. Tum eſt poſitivum, ſi ſuſpendatur quidem omne judicium directum, attamen pro utraque parte ſint gravia motiva, quæ ſe non elidant, ſed vi duorum poſſit formari prudens judicium pro hac, & etiam pro illa parte aut ſaltem reflexe judicari, quod pro utraque parte ſtet ratio momenti ſimpliciter gravis, uti dictum eſt *l.* 1. *a n.* 71. Tum eſt negativum, ſi utrinque ſint aliqua quidem motiva, non omnino levia: hæc enim non ſunt digna prudente dubio, attamen etiam de ſe non ſufficientia ad prudens judicium pro alterutra parte, ideoque neceſſario ſuſpendi debet omne prudens judicium directum. Quod ſi pro una tantum parte ſit grave motivum, ſola hæc pars erit poſitive dubia; ſi autem motiva ſe mutuo elidant, itaut neutrum in concurſu alterius cenſeatur ſimpliciter grave, erit dubium negativum vel quaſi pura ignorantia. Quandonam autem motiva dicantur ſe elidere, explicatum eſt *l.* 1. *a n.* 261.

§. 3. Si in utramque partem poſitive dubites de mortali commiſſo, Silv. Henriq. Sanch. Bonac. Laym. Lugo, Caſtr. *tr.* 13. *p.* 9. *n.* 15. Eſcob. *l.* 15. *probl.* 38. Dicaſt. *d.* 9. *dub.* 7. Palav. *n.* 302. Averſa *q.* 10. *ſ.* 3. Stoz. *l.* 1. *p.* 5. *n.* 155. Schild. *tr.* 2. *n.* 121. Tamb. *de confeſſ. l.* 2. *c.* 1. §. 3. Mendo *d.* 10. *n.* 2. dicunt te non teneri confiteri, quam ſententiam vocant communem Illſ. *n.* 109. & Sporer *n.* 398. Haun. *l.* 4. *n.* 1004. vocat unanimem Theologorum, Con. *d.* 7. *n.* 68. vocat certam. E contra Gorm. *p.* 2. *n.* 160. dicit quamvis probabile ſit non eſſe commiſſum, tamen ſi etiam probabile ſit eſſe commiſſum, manere obligationem confitendi, & idem docet *Elizar.* quem ex propriis principiis optime confutat Teril. *in Regul. morum q.* 52. *aſſ.* 6. & 7. Ratio itaque prioris ſententiæ eſt, tum quia in hoc caſu prudenter judicare potes te non peccaſſe mortaliter, ſicque deponere dubium, tum etiam quia tua libertas videtur eſſe in poſſeſſione contra præceptum confitendi, nam heri, antequam feciſſes illud propter quod hodie dubitas, certo non tenebaris confiteri, hodie autem ſupervenit ſolummodo dubium, quod non debet te dejicere de certa poſſeſſione juris non confitendi, uti magis explicabitur *n.* 608. *Nec obſtat*, quod hic ſit dubium facti, in quo non videtur utrumque poſſe eſſe probabile, nam ſecundum dicta *l.* 1. *n.* 398. falſum eſt, quod in dubio facti ſemper ſe mutuo elidant motiva. Deinde omne dubium facti pertinentis ad materiam præcepti reducitur ad dubium juris, cum quæratur de obligatione præcepti ex ſuppoſito aliquo facto, ut recte Caſtr. Arr. 1. 2. *d.* 25. *n.* 15. in dubio autem juris, ubi utrinque eſt probabilitas, licite ſequor utrumlibet, ſecundum ſententiam communem *l.* 1. *a n.* 278. probatam: ergo. 600

§. 4. Si ſcias te peccaſſe, ſed poſitive dubites, an mortaliter an venialiter, Auctores citati aliique communiter contra *Con.* ſupra etiam dicunt, te non teneri confiteri, & rationes ſunt eædem, ex hoc enim, quod ſcias ſuperveniſſe veniale, non ideo poſſidet præceptum confitendi, cum certum ſit non eſſe obligationem confitendi venialia. 601

§. 5. Si ſcias te peccaſſe mortaliter, & poſitive dubites, an ſis confeſſus, Auctores citati aliique cum Præpoſ. *q.* 5. *n.* 115. Lugo *d.* 16. *n.* 59. Dicaſt. *a n.* 292. Palav. *n.* 305. Arr. hic *d.* 31. *n.* 25. Gob. *t.* 7. *n.* 11. Stoz. *n.* 156. Boſco *d.* 5. *ſ.* 8. *n.* 124. dicunt contra *Meroll. & Con.* te non teneri confiteri, quam ſententiam Illſ. *n.* 110. & Platel. *n.* 791. teſtantur eſſe communem. Ratio eſt, quia etiam hic eſt probabile, & potes prudenter judicare ac depoſito dubio dicere te eſſe confeſſum, adeoque te hic, & nunc non amplius teneri præcepto confitendi. *Nec obſtat*, quod præceptum confitendi fuerit in certa poſſeſſione, *nam* prudenter judicas illi eſſe ſatisfactum. Quamvis autem inter homines, ſi anteceſſerit ex contractu oneroſo certum debitum juſtitiæ, illi non cenſeatur ſatisfactum per probabilem tantum ſolutionem, uti nec præcepto Baptiſmi ſatisfit per probabilem tantum ſuſceptionem illius; iſta tamen hic non obſtant, nam quoad Baptiſmum eſt alia ratio, cum hic ſit de neceſſitate medii, cujus defectus per aliquid aliud non ita ſuppleri poteſt. Quoad oneroſum autem debitum juſtitiæ etiam eſt diſparitas, nam huic ſatisfieri poteſt dando tantum partem ſecundum proportionem dubii. E contra in noſtro caſu non agitur de medio ſalutis, nam certum eſt ſufficere confeſſionem formaliter integram, & deberet poni tota altera confeſſio peccati dubii, cujus tamen tanquam certi tota confeſſio probabiliter etiam antehac poſita eſt: ergo nimium exigeretur. Deinde homines non cenſentur remittere jus talis oneroſi debiti, niſi poſita ſit perfecta æqualitas. E contra benigne præſumimus de Deo, quod ordinarie ad impletionem legum plus non exigat, quam feciſſe hoc, quo poſito prudenter judicare poſſimus nos impleviſſe legem, alioquin exponeremur infinitis anxietatibus, & moleſtiis, quia nimis facile obliviſcimur eorum, quæ facimus. 602

§. 6. Hactenus dicta tenent Auctores citati, quamvis pro illa parte, quod peccaveris mortaliter, vel quod non ſis confeſſus, ſtarent rationes probabiliores, ſuppoſito, quod alias in ſimilibus materiis licitum ſit ſequi ſententiam probabilem, relicta probabiliore, cum etiam hic non agatur de valore Sacramenti, ad quod certum eſt non requiri integritatem materialem ſed ſufficere formalem. Notat tamen *Platel.* ſupra in omnibus illis dubiis ſuadendam eſſe confeſſionem, quia non raro poſtea naſcuntur anxietates animi, an defuerint rationes vere probabiles necne. Addunt Sanch. Palav. *n.* 302. in articulo mortis fore obligationem eliciendi contritionem de his peccatis dubiis, vel etiam faciendi confeſſionem ad minimum de aliis peccatis, ut hæc dubia ſaltem indirecte remittantur, ſi forte non ſint remiſſa, ne in extrema neceſſitate ſalus exponatur ut periculo. 603

§. 7. Si poſitive dubites de mortali commiſſo vel de confeſſione illius, & non habeas prudens motivum pro eo, quod non fuerit mortale, vel quod ſis confeſſus, teneris confiteri, Silv. Nav. Suar. *d.* 22. *ſ.* 9. *n.* 5. Con. *n.* 69. & Haun. ſupra dicit in hoc convenire Theologos, quia cum judicare debeas te peccaſſe mortaliter, vel non eſſe confeſſum, neque poſſis oppoſitum judicare, nequidem probabiliter ſufficienter convictus es, & præceptum confeſſionis poſſidet contra te. 604

§. 8. Si ſcias te peccaſſe mortaliter, & negative dubites, an ſis confeſſus, teneris confiteri, Con. Schild. Haun. Laym. *de conſc. c.* 5. *n.* 37. Carden. *in* 1. *Criſi d.* 47. *n.* 41. Lugo ſupra dicens in hoc convenire omnes, & plerique cum Caſtrop. *n.* 16. & Eſcob, 605